

STUDIUL DE CAZ :
MANASTIREA HUMORULUI
POIANA MICULUI
PLESA

BUCOVINA
UN PEISAJ CULTURAL
IN TRANSFORMARE

ORDINUL ARHITECTILOR DIN ROMANIA - FILIALA NORD EST
ASOCIATIA HERITAGE

CUPRINS

PARTEA I - METODOLOGIE SI ETAPE

Despre importanța considerării unui peisaj cultural bucovinean
Prezentarea proiectului “Bucovina - un peisaj cultural in transformare”

PARTEA II - STUDIU DE CAZ

1. Workshop comuna Manastirea Humorului
2. Caracteristici generale ale peisajului
3. LOCUIREA TRADITIONALA
 - 3.a. gospodaria
 - 3.b. casa
 - 3.c. oameni si meserii
 - 3.d. constructii in peisaj
4. TRANSFORMARI SI MUTATII
 - scurt istoric al mutatiilor satului traditional
 - 4.a. obiecte si tehnici de constructie
 - 4.b. arhitectura casei
 - 4.c. gospodaria
 - 4.d. pesajul general
5. SUGESTII SI PROPUNERI
 - 5.a. Incurajarea traditionalului
 - 5.b. Folosirea selectiva a noilor materiale
 - 5.c. Adaptarea pentru functiunea turistica

PARTEA III - CONCLUZII SI RECOMANDARI

Analiza si concluziile studiului sociologic
Dezvoltare si protectie in Bucovina

ANEXE

PARTEA I - METODOLOGIE SI ETAPE

DESPRE IMPORTANTA CONSIDERARII UNUI PEISAJ CULTURAL BUCOVINEAN

- DEFINIREA PEISAJULUI CULTURAL

urbanist peisagist Irina Cioangher

Termenul de peisaj a fost definit în cadrul Legii nr. 451 din 8 iulie 2002 pentru ratificarea Convenției europene a peisajului, adoptată la Florența la 20 octombrie 2000, astfel: “peisajul desemnează o parte de teritoriu perceput ca atare de către populație, al cărui caracter este rezultatul acțiunii și interacțiunii factorilor naturali și/sau umani”;

Peisajul mai poate fi definit ca : “o expresie formală a multiplelor relații existente într-o perioadă determinată între un individ sau o societate și un spațiu definit topografic al cărui aspect rezultă din acțiunea în timp a factorilor naturali și umani și a combinației acestora” *

Referitor la termenul de peisaj cultural, acesta este unul relativ nou, iar definirea lui nu este deloc ușoară, datorită conotațiilor pe care le poate avea. Dealtfel în acest moment nu există o definiție unanim recunoscută pentru acest termen. Din acest motiv în continuare sunt prezentate o serie de opinii referitoare la acest subiect, care încearcă să clarifice problematica conceptului.

„Peisajul cultural reprezintă locul geografic ale cărui caracteristici reflectă valorile unei societăți, valori rezultate în urma interacțiunii umane cu mediul.” *

„Peisajul cultural face referire la comunități și este caracterizat de interacțiunea între natural, construit și imaterial (tradiții și manifestări).” *

„ În prezent s-a statuat distincția: peisaj natural (cu prezența nesemnificativă a amprente activităților umane) – peisaj cultural (în care domină amprenta activității umane, indiferent că este vorba de căi de comunicații, construcții, canale, câmpuri cultivate, etc.)” **

Discuția trebuie începută de la ceea ce, cu un timp în urmă, constituia doar o antiteză între natură, ca mediu în afara intervenției umane, și cultură, ca produs al intervenției umane....Dacă până de curând ideea de peisaj era legată de prezența naturii ca formă vie, (chiar dacă este vorba de una prelucrată).... se vorbește în ultimul timp de peisajul cultural – peisajul care se constituie din intervenția omului, un peisaj construit total sau parțial, în plan fizic și spiritual, cu componente de imagine, comportament, tradiție, mentalitate, etc..... Cred că aici trebuie luat în considerație, în încarcătura semantică, componenta mentală și de suflet, pe care intervenția umană o reprezintă.” ***

* conf. dr. arh. Catalin SARBUTU , note de curs UAUIM- Facultatea de Urbanism,

** pr. dr. arh. Doina CRISTEA „Sâmburele care face să crească”- (Peisaj cultural: pe urmele unui concept) , Editura Fundației Arhitext design, București, 2008

*** pr. dr. arh. Alexandru M. Sandu „Sâmburele care face să crească”- (Peisaj cultural: pe urmele unui concept) , Editura Fundației Arhitext design, București, 2008

- SCURT ISTORIC BUCOVINA

urbanist peisagist Ioana-Iulia Aflorei

ZONA ETNOGRAFICA BUCOVINA

Bucovina, numita "Tara de Sus" a Tarii Moldovei pana in 1775, este provincia istorica a Romaniei cu o istorie zbuciumată, cu multiple interferente interetnice, care și-au pus amprenta asupra particularităților zonei.

SCURT ISTORIC

Denumirea de Bucovina sau "Tara Fagilor", este data de Imperiul Habsburgic, din care aceasta provincie face parte timp de 144 ani, intre 1775 si 1918. Este divizată începând cu 1940 în doua zone: Bucovina de Nord, care astazi aparține Ucrainei și Bucovina de Sud, parte componenta a Romaniei.

Bucovina de Sud a reprezentat din cele mai vechi timpuri axa de legatură, permanentă stabilă a Moldovei cu Transilvania. Această axa a fost "Poarta" trecerii populațiilor dintr-o parte în alta a munților, a trecerii migratorilor spre Transilvania și Panonia precum și a armatelor medievale sau moderne în luptele și razboaiele de mai tarziu, dar și a colonizărilor și migrărilor populației sau a schimburilor comerciale.*

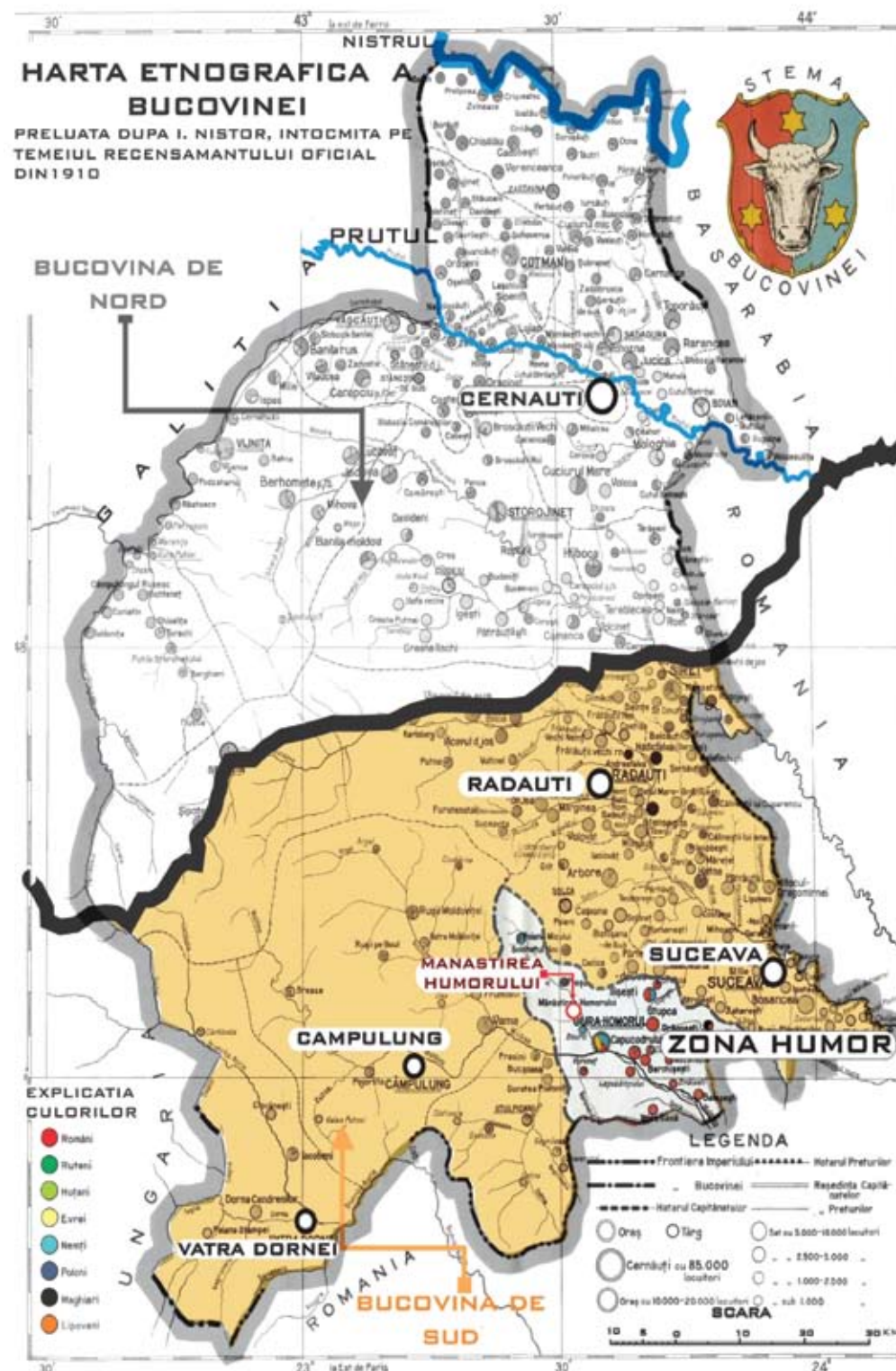
Ținut magic, plin de legende, Bucovina a fost plamadită într-un relief plin de mareție și solemnitate ce se desfasoară ca un imens amfiteatru natural, coborandu-și treptele de la apus către răsărit. Șiruri paralele de culmi (obcine), cu păduri falnice de brad, fag sau molid, împiestrițate cu pajisti și fanețe care își mențin colorul verde până cade zapada, starbătute de vai cu ape cristaline, se succed ca niste valuri încremenite până departe în zari. Diversitatea cadrului natural (văi largi, dealuri domoale, munți înalți, cu piscuri semete, creste crenelate spectaculoase dezvoltate pe roci calcaroase, depresiuni intramontane de tipul „campulungurilor”), etajarea vegetatiei (Bucovina este cea mai bine împadurita provincie românească!), varietatea ecosistemelor, armonia peisagistică, toate acestea au dat locurilor un contur, o fizionomie aparte, o personalitate culturală deosebită.**

Bucovina reprezintă un spațiu cu un peisaj cultural bogat, socotită o adevărată „Elveție românească”[4], unde farmecul și resursele sunt inepuizabile. Cuprinde un patrimoniu cultural_istoric bogat cu multe elemnete de valoare internațională (mănăstirile aflate în lista UNESCO).***

* DINCA, Ana-Irina Teza de doctorat, avand ca tema „Turismul durabil in culoarul transcarpatic Gura Humorului-Campulung-Vatra Dornei-Bargau”.

** IELIENICZ, Mihai, COMANESCU Laura, „Romania Potential Turistic”, Editura Universitară, București

*** CAMILAR, Mihai „Bucovina-ghid turistic”, editura Ad Libri, Bucuresti 2006;

- BUCOVINA- UN PEISAJ CULTURAL IN TRANSFORMARE.
proiect pentru studierea si crearea unui sistem de protejare si control al dezvoltarii rurale, peisagere si culturale din bucovina

Coordonatori proiect: arhitecti Constantin Gorcea, Silvia Oostveen
asistent coordonator: sociolog Simona Braniste

Proiectul „Bucovina - un peisaj cultural in transformare” își propune să problematizeze printr-un studiu interdisciplinar dar și prin intervenții revenirea în mediul rural la specificul arhitecturii bucovinene în contextul unor modificări majore ale cadrului construit prin importul de stiluri arhitecturale, distrugerea construcțiilor tradiționale, modificarea modului de ocupare al terenului, invazia întreprinzătorilor în turism preponderent din mediul urban, existența unor reglementări urbanistice care ignoră caracteristicile tradiționale ale siturilor etc. Studiul se dorește a fi o bază de date privind elementele definitorii ale arhitecturii bucovinene, modificările funcționale recente ale construcțiilor de locuit, analize critice asupra elementelor ce pot fi preluate în noua arhitectură, analize sociologice privind modurile de utilizare ale locuințelor tradiționale și contemporane etc. Studiul va fi conceput pentru a servi elaborării de reglementări pentru planuri urbanistice generale sau zonale în zone protejate din punct de vedere natural sau cultural.

Abordarea temei specificului local în localitățile care mai păstrează arhitectură tradițională și dețin din acest punct de vedere un mare potențial turistic se va desfășura în mai multe etape. Astfel, prima etapă, propusă spre finanțare în cadrul acestui proiect, se referă la studiul evoluției arhitecturii tradiționale din satele bucovinene cercetând vechile și noile moduri de construire, aspirațiile tradiționale și cele contemporane legate de locuință, noile stiluri de viață din mediul rural, caracteristicile nevoilor locuitorilor legate de utilizarea gospodăriei. Un caz particular care urmează să fie investigat îl reprezintă construcțiile turistice amplasate într-un context cu fond construit valoros. În cadrul demersului de cercetare se vor studia influențele germane, austriece și ucrainiene în arhitectura populară bucovineană.

Alături de demersul teoretic, se va realiza un exercițiu de intervenție al profesioniștilor arhitecți prin identificarea unor beneficiari și proiectarea pentru aceștia a unor construcții turistice sau de locuit. Crearea unor modele reprezintă unul din obiectivele majore ale proiectului. De asemenea, se va acorda consultanță celor care intenționează să construiască sau sunt în curs

de construire. Se va încerca atragerea administrațiilor locale și județene în susținerea financiară a proiectării construcțiilor sau constituirea unui sistem de subvenționare a celor ce vor să construiască utilizând elemente și materiale tradiționale.

Cercetarea pe care ne-o propunem este una interdisciplinară, cuprinzând analize de arhitectură, etnografie și sociologie. Astfel, analiza sociologică va încerca să răspundă la întrebările arhitecților legate de motivațiile evoluției arhitecturii tradiționale.

Lipsa unor studii de specialitate pentru justificarea de măsuri de protecție și valorizare culturală face necesară elaborarea lor în perioada de accesare a investițiilor în infrastructură și turism pentru a reduce impactul negativ asupra peisajului cultural al noilor dezvoltări. Peisajul montan este unul sensibil intervenției umane iar dezvoltările rapide prin noi construcții pot să-l transforme iremediabil. De asemenea, lipsa conștientizării valorilor culturii locale duce la ignorarea lor de către administrația locală, acestea reprezentând potențial real pentru dezvoltarea unui teritoriu ale cărui resurse materiale sunt supraexploatare (pădure). Luând în considerare factorii de risc existenți, prezentul proiect își propune identificarea, documentarea foto-video și repertorierea elementelor de patrimoniu material tradițional și a celor de peisaj cultural prin intervenția specialiștilor etnografi, arhitecți, antropologi, sociologi pentru prezervarea imaginii zonei.

Obiectivele proiectului „Bucovina- un peisaj cultural in transformare. Proiect pentru studierea si crearea unui sistem de protejare si control al dezvoltarii rurale, peisagere si culturale din Bucovina”

1. CUNOAȘTEREA PATRIMONIULUI ARHITECTURAL TRADIȚIONAL în relație cu schimbările socio-culturale ale comunităților din zonă ca premiză pentru intervenții ulterioare ale specialiștilor arhitecți-urbaniști sau ale administrațiilor locale.
2. CREAREA UNOR MODELE DE CONSTRUCȚII inspirate din arhitectura tradițională.
3. STABILIREA UNOR POLITICI CULTURALE DE INTERVENȚIE și a unui CADRU DE REGLEMENTARE în ceea ce privește modul de construire in zonele cu peisaj natural sau cultural protejate.

PARTEA II - STUDIU DE CAZ

I. WORKSHOP COMUNA MANASTIREA HUMORULUI

22 - 30 AUGUST 2009

Atelierul studentesc ineterdisciplinar a reprezentat etapa studiului si analizelor in teren, din cadrul “Bucovina- un peisaj cultural in transformare”
Acesta etapa de cercetare a prevazut deplasari în teren, înregistrarea informațiilor, consilierea potențialilor beneficiari etc. Instrumentele de colectare a informațiilor din teren sunt relevee, fotografii, detalii, elevație, analiza materialelor, interviuri cu meșteri și localnici referitoare la tehnici și funcții, etc.
Analiza s-a realizat pe teritoriul comunei Manastirea Humorului, in trei sate: Manastirea Humorului, Poiana Micului, Plesa. Pe parcursul celor 8 zile, studentii au realizat cercetari tematice in grupe de cate 3-4. Au fost doua domenii de cerac-etare: arhitectura si sociologie. La sfarsitul perioadei, a fost prezentata o confer-inta ce s-a conturat pe 3 teme : **locuirea traditionala, mutatiile si tranformarile** ei, incheind cu **sugestii si propuneri** pornind de la exemple regasite in teritoriu.

Echipa de lucru a fost reprezentata de :

STUDENTI ARHITECTURA :

Ioana AFLOREI, Anda ANASTASIU, Alexandra ARAMA, Sorin Tudor BOMPA, Razvan-George GORCEA, Alexandru SENCUC, Jacek DUDKIEWICZ (PL), Wojciech Stanislaw JANUSZEWSKI (PL), Ewa Krystyna JANUSZEWSKI (PL), Lassamon MAITREEMIT(TH)

SOCIOLOGIE :

Monica IANCAU, Camelia BUTULIGA

COORDONATOR : Simona BRANISTE (sociolog), Constantin GORCEA (arhitect), Silvia OOSTVEEN (arhitect)

INTERVIENIENTI:

George TURCANASU (Geografie), Irina CIOBANU (peisagist), dr. Peter OOSTVEEN, Leonard BUTUCEA (fotograf), Mihai CAMILAR (etnograf), localnici, mesteri locali, proprietari de pensiuni.

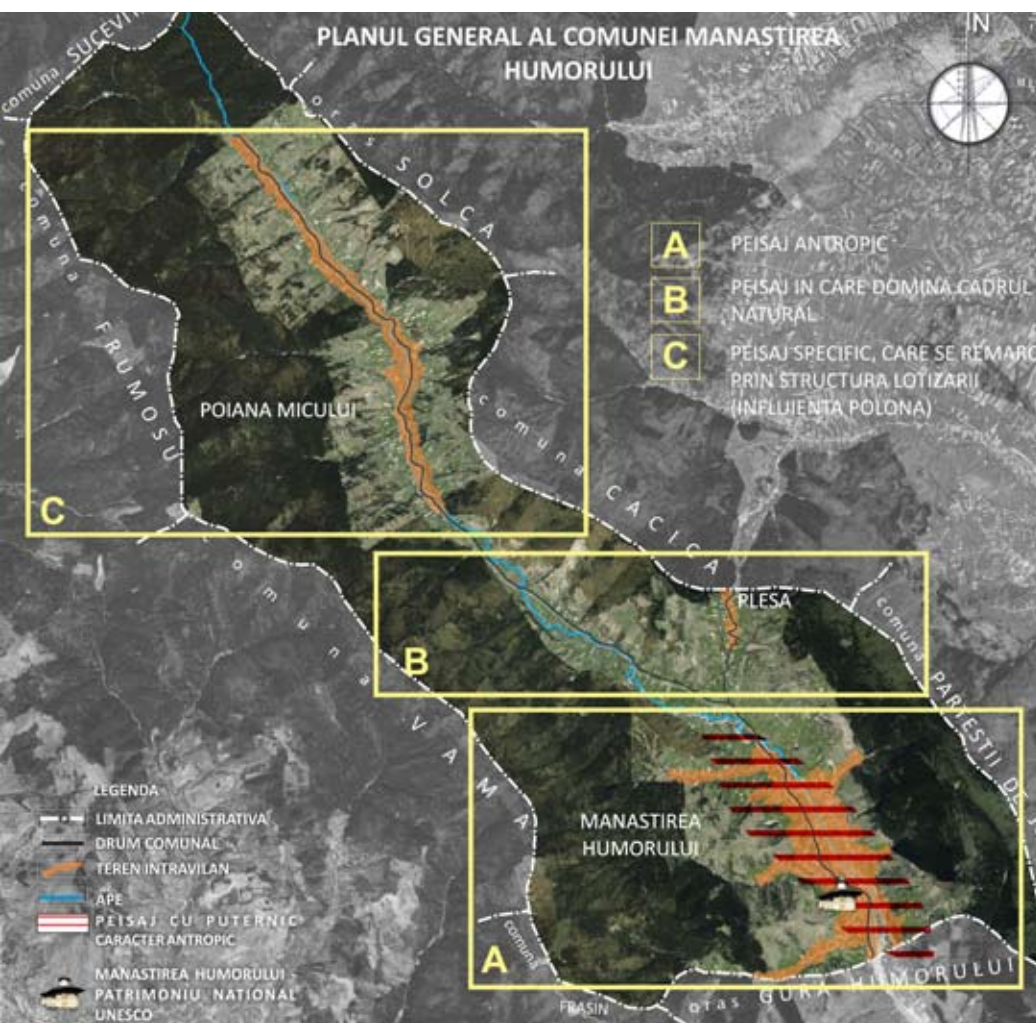

2. CARACTERISTICI GENERALE ALE PEISAJULUI

HARTA GENERALA A ZONEI COMPONETELI GENERALE ALE PEISAJULUI

Localitatea Mănăstirea Humorului, situată într-o pitorească depresiune intramontana de-a lungul pârauului Humor, se remarcă printr-o diversitate a cadrului natural (văi largi, dealuri domoale, munți), etajarea vegetației, varietatea ecosistemelor, armonia peisagistică, toate conturând acest loc, cu o fizionomie aparte și o personalitate deosebită.

În urma analizei peisajului, s-au identificat 3 zone cu caracteristici diferite (A, B, C)

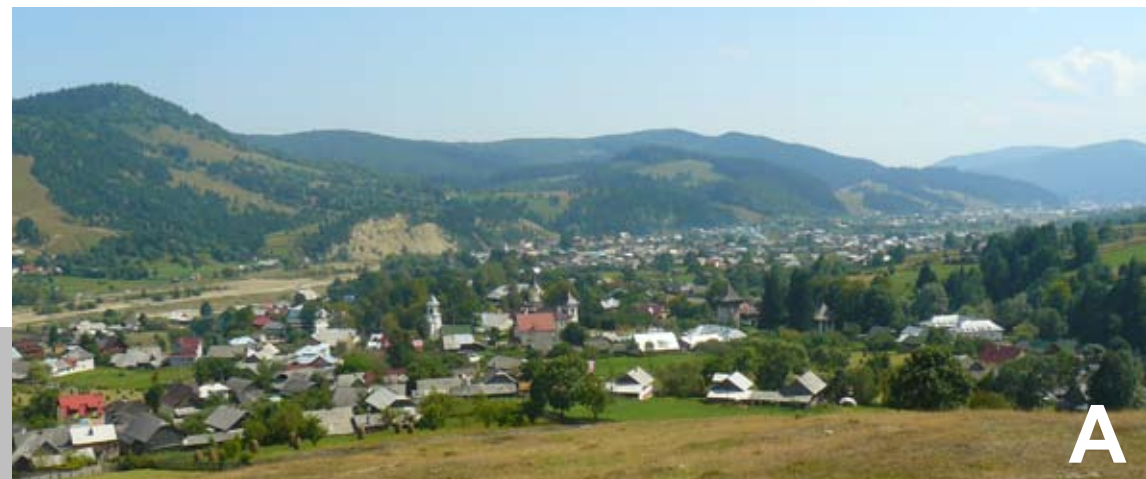

Zona C - se caracterizează printr-un parcelar agricol cu o formă alungită perpendicular pe drum, parcelare poloneză / germană - sat Poiana Micului, trasare cartografică echidistantă fără legătură cu elemente de relief întâlnite

Zona B – se remarcă prin dominanța cadrului natural, care în dreptul localității Pleșa (sat component), prezintă un potențial de belvedere

Zona A – se caracterizează printr-un peisaj dens și urbanizat, care este marcat de silueta mănăstirii și a bisericii satului.

Zona de studiu este un teritoriu între spațiul rural și spațiul natural, rural datorită prezentei terenurilor agricole și natural, pentru că peisajul reprezintă un fundal deosebit, atractiv, peisajele corespunzând imaginii de “natură”, de “relaxare”. Teritoriul ne oferă o mulțime de priveliști remarcabile.

Studiind peisajul acestei localități, am observat rolul important al elementelor naturale care compun peisajul:

Peisajul este îndreptat către vai, creând astfel o imagine simetrică, având de o parte și de alta versanții, care tinde să ne dea impresia de echilibru. Versanții sunt puternic înverziți, împodobiți în funcție de categoriile de folosință, coloristica pajistilor presărate cu căpite de fan, și încadrate de păduri cu o mare varietate de pante, vegetația forestieră, toate perceptibile din pantă - contribuie la configurarea cadrului natural al zonei. Versanții oferă posibilitatea de percepere a zonei prin multitudinea de puncte belvedere.

Zonele de pajisti și fâneată, presărate cu fânare și căpite, integrate în peisaj indică interacțiunea zilnică a oamenilor cu natura.

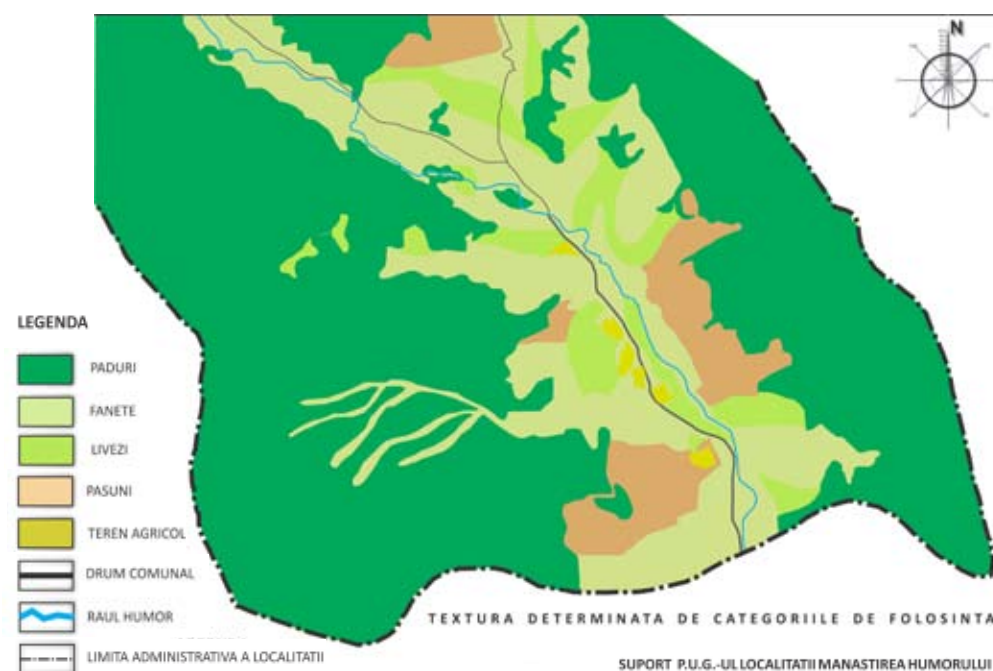
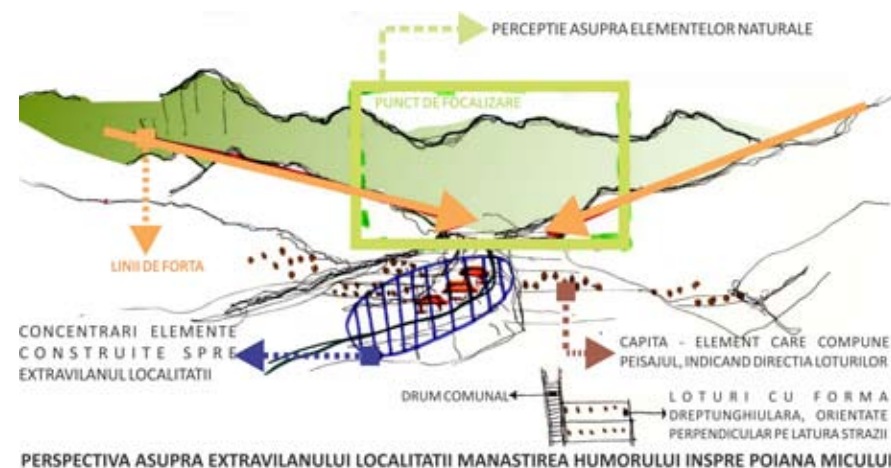
Padurea este bine reprezentată sub diverse forme, cu valoare peisageră deosebită. Relieful este caracterizat de coline ușor accesibile, împadurite în marea lor majoritate. Materialele naturale oferă o sursă inepuizabilă de texturi, texturi de frunziș (coniferi + foioase), oferind întregii zone un design particular. Peisajul agricol tradițional este structurat de fânețe și pășuni, cu garduri transparente, care oferă un peisaj deschis, vegetația participând la delimitarea parcelor.

Elemente construite participă pozitiv și negativ în percepția peisajului.

În funcție de modul în care terenul este utilizat, exploatat peisajul, cromatica este diferită. În general firele văilor, unde varietatea speciilor de arbori este mare, paleta cromatică este bogată. Textura ne permite să distingem mai ușor peisajul, este un rezultat direct, o varietate de “pile” a peisajului pe care îl descoperim mulțumită jocului de umbră și lumină.

Râul împarte localitatea în 2 părți; crează discrepanțe în ceea ce privește concentrarea construcțiilor, inclusiv a texturii macropeisajului, se poate observa prin densitatea fondului construit de-a lungul râului și a drumului principal.

Diversitatea peisagistică a spațiului bucovinean rezultă din varietatea mare a peisajului natural și celui construit în coabitarea lor specifică.

Analiza texturii la nivel de macropeisaj - Manastirea Humorului

ELEMENTE SPECIFICE ALE ZONEI MANASTIREA HUMORULUI

Aceste elemente sunt determinate de poziționarea localității de-a lungul unei văi, ceea ce presupune a avea o imagine directionată asupra cadrului natural, acompaniată de versanții din partea de est și vest.

- Perdeaua de vegetație conturează topografia terenului și, în același timp limita între mediul natural și construit.
- Capița, fânarul sunt elemente care armonizează peisajul.
- Gardul tradițional din razlogi - modalitate tradițională de împrejmuire, reprezintă un element important în peisajul cultural al acestei zone.
- Elemente de peisaj cultural întâlnim și pe pașunea montană: colibe vechi
- În cadrul gospodăriei există o preocupare discretă de amenajare peisagistică, prin inserția de alei, din piatră și rondule de lemn; grădina din fața casei care este amenajată cu plante sezoniere, autohtone, amplasarea jardi-nierelor în vecinătatea fațadelor; leagane; banci de diferite modele
- Grădina utilitară amplasată în spatele casei, este alcătuită din culturi de cartofi, ovaz, orz, continuând cu grădina de zarzavat (mocovi, ceapa, usturoi etc.)
- Relația gospodărie - peisaj: Gospodăriile tradiționale se integrează în peisaj datorită culturilor agricole, au culoarea materialelor naturale, preluată din mediul înconjurător.

ELEMENTE LINEARE (pot fi observate atât planimetric cât și frontal) - aliniamente de vegetație, drumul comunal, elemente determinate de structura reliefului, râul, cărarea, gardul _ induc ordinea în peisaj.

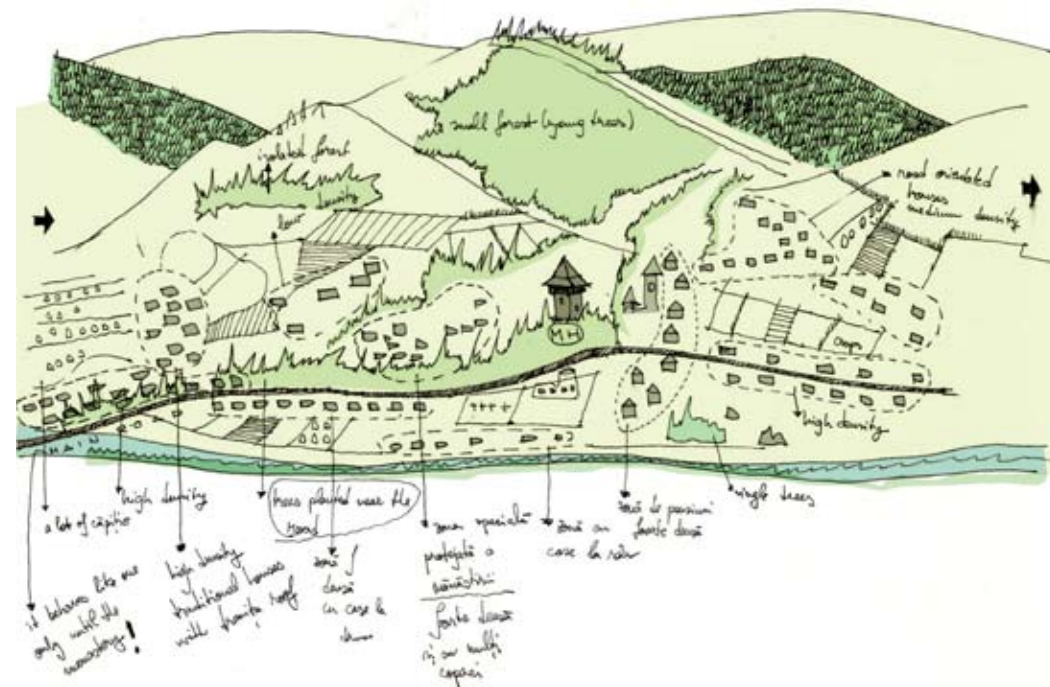
ELEMENTE PUNCTUALE _ acoperișurile caselor, modul de grupare a caselor în mici catune, care împreună formează "ochiuri agricole", fânarul, arbori singolari.

ELEMENTE DE RITM _ căpița, de asemenea și un element de scară pentru peisaj, în care putem intuit dimensiunea.

ELEMENTE DE SUPRAFAȚĂ _ terenurile agricole

LINEILE DE FORȚĂ (direcția văilor) pun în evidență și ghidează privirea.

TEXTURA este reprezentată de diferite combinații de culturi agricole, care formează un puzzle.

LINEARITATE LA NIVEL DE MACRO-PEISAJ

ANALIZA TEXTURII LA NIVEL DE MICRO-PEISAJ

TEXTURA LA NIVEL DE VEGETATIE DETERMINATA DE CATEGORIILE DE FOLOSINTA
ELEMENT DE COMPOZITIE LINIA - INDUCE DOMINATA

3. LOCUIREA TRADITIONALA

A. GOSPODARIA

“ Orideunde ar veni un strain tot mai mult apreciaza casele batranesti. Atat romanii, cat si strainii, dar mai ales strainii. Atatea masini opresc si pozeaza casa noastra in trecere. Trece pe drum si tapa o poza: ba la casa, ba la fantana... Cine mai face acum o casa cum se facea pe timpuri? ”

(localnica cu casa traditionala, 70 ani)

In credinta autohtona straveche a existat un foarte puternic sentiment al solidaritatii cu intregul si anume ca partea nu se poate intelege fara intreg.

Ansamblul gospodaresc s-a conturat in timp pe baza nevoilor oamenilor si a conditiilor naturale locale. Ocuparea parcelei se realizeaza dupa principii functionale, ansamblul gospodaresc fiind pozitionat la strada ocupand doar o parte din latura parcelei, facilitand trecerea spre gradina din spate. Anexele respecta aceleasi ratiuni functionale.

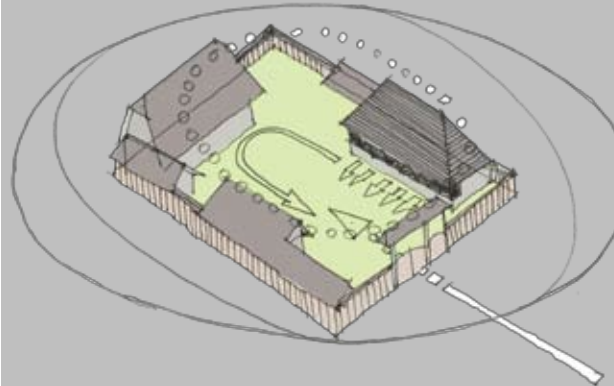
Spatiul interior are un caracter specific si un rol deosebit de important in viata locuitorilor fiind un spatiu protejat. El gazduieste atat diversele activitati gospodaresti cat si evenimentele speciale.

In gospodaria traditionala, desi fiecare element indeplineste un rol diferit, totul este realizat cu ajutorul unui limbaj comun ce conferea unitate intregului ansamblu.

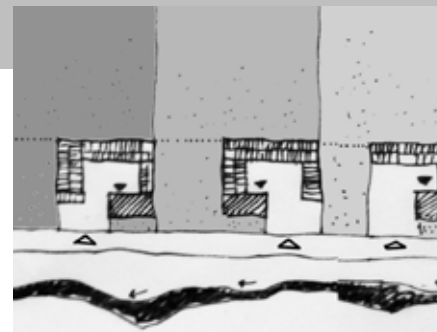
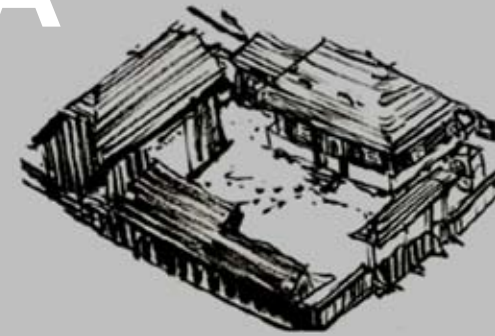
Se pot diferentia doua tipologii specifice locului:

A - Semiocolul, grupare ce inchide gospodaria pe trei laturi si care se pastreaza indiferent de pozitia casei. Latura dinspre strada se deschide catre comunitate prin poarta -element cu rol practic de delimitare si tot odata cu rol simbolic de reprezentare. Un aspect interesant il constituie spatiile acoperite dar deschise ce leaga obiectele construite, protejeaza si faciliteaza trecerea dintr-un loc in altul. Totodata, acoperisul (prin textura si forma) confera unitate ansamblului construit.

B - Gospodaria “poloneza” se caracterizeaza prin alinierea casei in doua ape la strada (si nu dupa orientarea sudica), avand un caracter “urban”. Aceasta tipologie este specifica satelor cu majoritate poloneza (Poiana Micului si Plesa). Anexele gospodaresti, desi implica aceleasi functiuni, nu realizeaza o inchide pe cele trei laturi, iar poarta are un caracter secundar. Totusi, gospodariile nu formeaza un front continuu, deoarece lotul este injumatatit, avand un acces direct de la strada.

A

B

B. CASA TRADITIONALA ROMANEASCA

"Casa cu ganguri in fata, are mai multa deschidere, e mai primitoare."
(localnica fara pensiune, 19 ani)
"important este cum arata casa in general, ca aspect de ansamblu."
(2 localnici fara pensiune, 18 si 19 ani)

Arhitectura traditionala e definita prin **armonie** = accord ideal intre volum, material si tehnologie. Toate aceste elemente dau scara si caracter satului traditional.

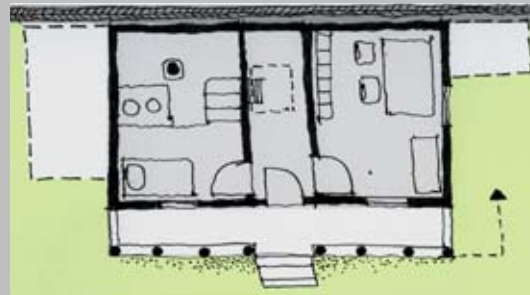
Ele trebuie intelese in integritatea lor pentru a fi preluate. Este o arhitectura la scara omului de mare sobrietate si sensibila eleganta subliniata de un fin simt al proportiilor. Aceste proportii provin dintr-o cunoastere a calitatilor si limitelor materialului de constructie (lemnul), cat si din respectul unei traditii mostenite timp de secole si in raport cu conditiile regionale (genius loci).

Casa este element principal al gospodariei, fiind orientata spre soare - fatada principala este asezata spre sud din ratiuni practice dar si simbolice. Planul casei e simplu si de obicei simetric; se intra intr-un spatiu central - tinda (spatiu de depozitare unelte si acces), din care este deservita bucataria (unde se desfasoara majoritatea activitatilor zilnice) si opus "camera mare" sau "camera curata" (camera de oaspeti); pe latura nordica, cu acces din tinda sau exterior putem avea inca o incapere de depozitare - soprul. Construita din barne de lemn suprapuse (cu sectiune rotunda sau dreptunghiulara) si inchise la colturi prin "cheutori".

Golurile sunt de dimensiuni relativ reduse si la exterior sunt amplificate printr-un "ancadrament" tencuit (realizat din lut, paie si balega), apoi varuit. Acest element este caracteristic zonei Bucovinei si des intalnit.

Prispa reprezinta unul din cele mai importante elemente ale arhitecturii casei. Spatiu construit intermediar intre natura, om si comunitate ('bucuria comunicarii' specifica societatii traditionale si reflecta astfel elemente ce tin de un stil de viata, dar a aparut ca element cu rol de protectie impotriva intemperiilor si ca loc de desfasurare a diverselor activitati gospodaresti. Este un spatiu de deschidere spre lume, fiind dezvoltat pe una, doua sau trei laturi.

Acoperisul are o forma deasemenea determinata de conditiile climatice locale (zapada), fiind acoperit in patru ape cu sindrila (dranita/sita). Raportul dintre inaltimea acoperisului si cea a peretilor genereaza armonia casei (constructiei). Podul voluminos serveste la depozitarea diverselor alimente; casa traditionala nu are horn, iar fumul ce se degaja direct e folosit la conservarea prin afumare a acestora, in acelasi timp oferind o protectie lemnului din care e construit. **Dranita**, cu proprietatea sa de a se "mula" creaza muchii rotunjite intre pante si "ochi de bou" pentru aerisiri. Se intalneste des o prelungire a acoperisului pe latura din nord, oferindu-se o mai buna protectie si un spatiu in plus. De asemenea el se poate lega cu o anexa, oferind unitate ansamblului gospodaresc. Elementele de decoratie au si rol simbolic. Ex: ciocarlanii imagine stilizata a pasarilor cu rol benefic in credinta populara.

C. OAMENI SI MESERII

„Eu ma duc la biserica imbracata in costum popular ca sa dau exemplu si copiii sa faca la fel, dar trebuie cineva sa promoveze partea asta ca altfel se pierde”

*(localnica cu pensune care conduce un ansamblu de dans folcloric de copii, 58 ani)
„M-a invatat tata meu...El e fiul meu si l-am invatat si pe el...Noi lucram la fel, in aceeasi tehnica veche ca e mai buna, e mai trainic, doar modelele de casa s-au schimbat, tehnica e aceeași.”*

(localnici mesteri, viitori posesori de pensune)

Din peisajul cultural face parte si viata de zi cu zi a satului, atata timp cat inca mai pastreaza din obiceiurile si indeletnicirile traditionale.

Populatia locala prezinta numeroase caracteristici si specificitati, zona Humorului fiind un loc al comuniunii diverselor etnii si minoritati : romani, polonezi, ucrainieni, nemti. Aceasta convietuiesc in deplina armonie si s-au naturalizat grupate pe anumite zone. Cele mai pregnante diferente se regasesc in satele Poiana Micului si Plesa, unde exista o puternica comunitate polona. Aceasta a determinat un peisaj diferit, fie print arhitectura si implantarea locuintei, fie prin diferentele de cult catolic. In Manastirea Humorului se regaseste o majoritate romaneasca ce si-a conturat viata in mod traditional in jurul manastirii Humor, ctitorita in sec. XVI, cu hramul Adormirea Maicii Domnului. Religia si bisericile joaca un rol important in sanul comunitatii, conferindu-i centralitate si unitate. Numeroasele sarbatori crestine au dat nastere unor traditii ce se pastreaza de sute de ani si care sunt prezente si transmise. In acelasi timp se constata in ultimii ani un puternic fenomen de migratie al fortei de munca tinere, intre 16 si 45 ani catre tarile dezvoltate din Uniunea Europeana, in sate ramanand batranii si copii in mare parte a anului. Oamenii din zona sunt considerati harnici, directi si fara complexe, avand totodata o “mandrie” a locului din care provin.

Meseriile traditionale sau mestesugurile sunt elemente extrem de importante ale peisajului cultural. Acestea determina de altfel modul de construire al caselor, al obiectelor zilnice, etc. Mestesugurile pot deveni atractii turistice tocmai pentru ca ele sunt inca actuale si fac parte din viata cotidiana, spre deosebire de lumea occidentala unde ele sunt doar puse in scena. Un bun exemplu este mesterul fierar Ukrainits care lucreaza inca cu unelte si metode traditionale. Fiul sau practica deasemenea acest mestesug astfel arta firarului va fi dusa mai departe. Un alt exemplu ar putea fi intreaga familie de mesteri dogari din satul Plesa, o traditie in familie inca de la venirea primilor membrii poloni in timpul imperiului austro-ungar. Pentru acesti oameni practica meseriei este o placere si este facuta cu pasiune, incercand sa mentina, in mod firesc, un inalt standard calitativ.

E. CONSTRUCTII IN PEISAJ

“Peisajul trebuie sa fie mai insemnat decat casa, ca natura-i natura. Cat de frumoasa o fi casa, daca n-are verdeata, tot nu-i atragatoare, n-are valoare...”

(localnici cu casa traditionala, 76 si 86 ani)

Pe langa gospodarii, imaginea satului traditional e definita si de alte elemente punctuale, precum fanarul sau podetul, sau lineare - garduri.

Prin trasaturile lor specifice la nivel de forma, dimensiuni, materiale si contribuie la specificul locului.

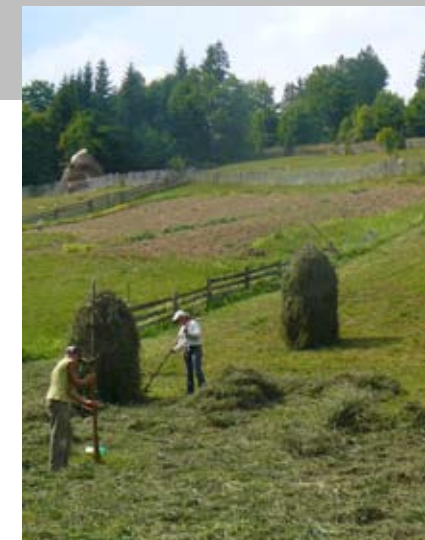
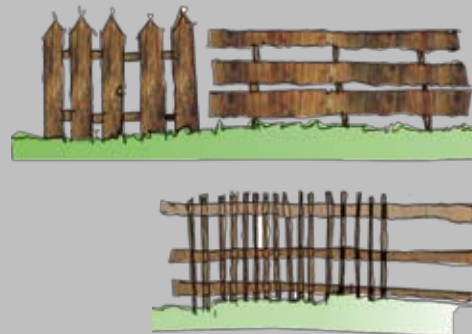
Aceste constructii au un rol strict functional si sunt rezultatul unui mod de viata in comuniune cu natura.

Capitele pot avea dimensiuni si forme diferite, in functie de perioada anului in care se coseste. Ele reprezinta un mod eficient de colectare, uscare si pastrare a fanului pentru o perioada relativ scurta de timp. Sunt rodul unei munci fizice si totodata colective, de familie, presupunand o maniera precisa de realizare, transmisa prin generatii. Disparitia lor din peisajul satului (prin procese de mecanizare si balotare, sau disparitia fortei de munca) poate provoca schimbari majore asupra peisajului. Insa, dimensiunile inguste ale loturilor si relieful pronuntat impiedica folosirea masinilor industriale de mari dimensiuni, ceea ce poate asigura o pastrare “fortata” a acestora.

Fanarele, cu acoperis ajustabil pe inaltime sau fix, reprezinta de asemenea elemente punctuale caracteristice, acestea avand rolul de pastrare o perioada mai indelungata de timp a fanului, n cantitati mai mari, respectiv de pe loturi mai intinse.

Gardul traditional, din razlogi sau nuiiele- modalitate traditională de împrejmuire, joaca un rol important în conturarea peisajului cultural al acestei zone. El poate avea forme si orientari diverse, fiind realizat in modul cel mai ecomonic cu putinta, din resturi, ideal fiind o prelucrare minima, rezultand un element ce tine de fapt de originalitatea celui care l-a realizat.

Podurile si podestele realizate de mesterii locali sunt de asemenea lucrari ce au valoare peisagere. Ele se remarca prin armonia intre simplitatea si durabilitatea unui lucru bine facut. Toate sunt din lemn si pot avea caracter temporar sau permanent si sunt realizate ca urmare a unei cereri colective.

4. TRANSFORMARI SI MUTATII

- SCURT ISTORIC AL MUTATIILOR SATULUI TRADITIONAL

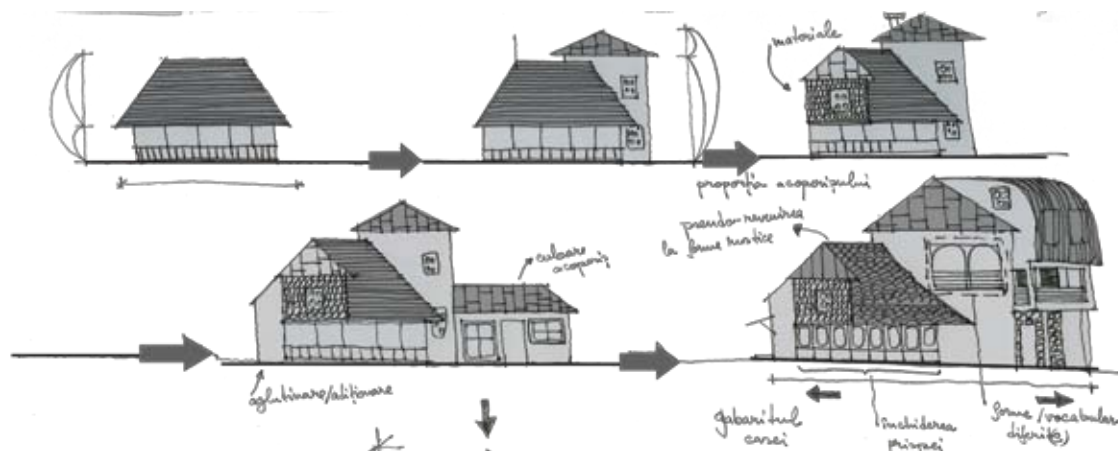
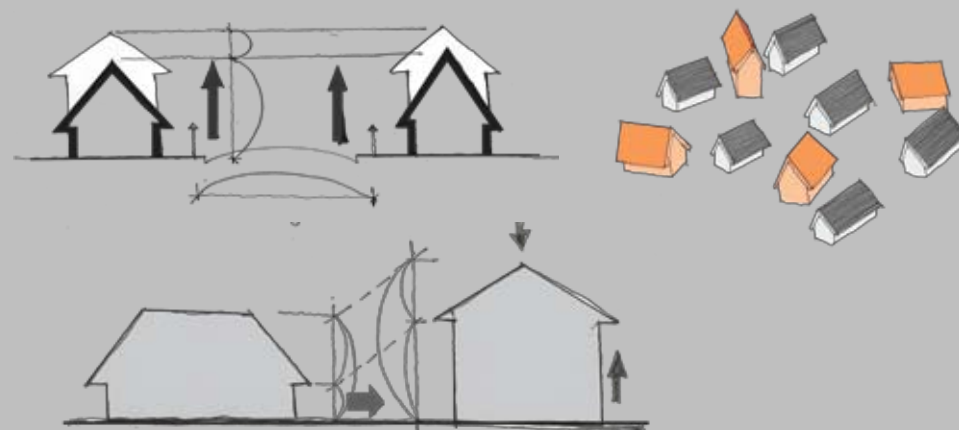
Peisajul cultural se afla intr-o continua modificare. In ultimii 50 de ani satul romanesc a suferit mai multe tipuri de transformari.

O transformare ce a produs schimbări majore la nivel urbanistic s-a produs in perioada comunista, cand a fost impus un proiect tip de casa. Acesta a dus la o transformare care s-a realizat doar la nivel de imagine a locuintei, a volumetriei exterioare si tratarii fatadelor, casele nou construite avand regim de inaltime parter + etaj partial. Aceste modificari nu au reprezentat insa si modernizarea conditiilor si modului de viata.

Transformarile si mutatiile satului se produc la diferite scari (de la planificarea urbanistica pana la schimbarea tehnicilor si materialelor de constructie). Astazi intalnim doi factori principali care determina transformarea imaginii satului traditional: modernizarea generala a modului de viata si modificarea structurii de baza a comunei de la rezidential si agricol catre turism.

NU ESTE SPECIFIC ZONEI:

- casa cu etaj la strada (model impus de regimul comunist)
- volumul si inaltimea casei ocupand tot frontul stradal si/sau parcela
- tencuiala colorata, tencuieli
- captusirea cu lemn cu elemente de tip solzi / gresie sau elemente din plastic
- forme complicate si alambicate ale acoperisului
- Invelitoarea realizata din materiale precum: placi ondulate din compozit, tabla plana, ondulate sau cutate, tige metalice sau ceramice
- "dantelarii" din tabla
- colori stridente ale acoperisului (tente puternice de rosu, verde, albastru, violet)
- tamplariile din aluminiu sau PVC (plastic)
- balustrii "venetieni" (prefabricati din beton), folositi la garduri si balcoane
- arcade sau colonade

A. OBIECTE SI TEHNICI DE CONSTRUCTIE

“...n-are niciun aspect, asta nu-i de la noi, facuta numai intr-o apa, constructii de lemn ca la noi mai rar, nu? ... Si noi am lucrat cu sindrila, cu dranita. Amu nu se mai face, ci se pune Lindab.”

(localnici mesteri, viitori posesori de pensiune)

Turistii vin in primul rand pentru manastire, dar cand se intorc la pensiune vor sa stea in aer, afara, pentru peisaj, natura, munte, aer curat. El fugе din spatiu inchis, ca sunt satui de beton.”

(localnica cu pensiune, 38 ani)

Modificarile asupra imaginii generale a satului provin de la scara mica a interven-tiei. Puternicul simt individualist si/sau eliberarea catre noi materiale, obiecte si forme a determinat o totala confuzie la nivelul perceptiei generale.

Acest “fac ce vreau!” duce la pierderea oricarei coeziuni locale pe mai multe planuri.

Infrastructura generala a satului se modernizeaza pentru a putea corespunde nevoilor actuale ale unei societati moderne. Spre exemplu noile drumuri si regu-larizarea raului Humor au un impact puternic asupra imaginii mediului inconjura-tor. Elemente noi sunt si tomberoanele pentru deseuri selectivе; desi foarte necesare trebuie sa admitem ca ies in evidenta intr-un mod neplacut datorita culorilor stridente, plasei metalice si platformei masive din beton pe care sunt amplasate.

Aceste modernizari trebuie integrate, “mascate” intr-o conceptie peisagera.

TRADITIONAL / “RUSTIC” / KITSCH

Se poate observa ca arta mestesugurilor nu mai este aceeaasi ca in cultura tradi-tionala.

Apar noi elemente care sunt considerate traditionale insa sunt total diferite de modelele vernaculare.

Portile si fantanile traditionale sunt reinterpretate de mesteri intr-un mod care este contrar spiritului locului, utilizand decoratii si stiluri numeroase si diferite.

Materialele si elementele constructive sunt utilizate contrar logicii structurale intalnite in modul de constructie traditional. Se poate observa ca oamenii adauga elemente care nu sunt de fapt traditionale.

Pensiunile au des adaugate elemente decorative si de mobilier de gradina cu scopul de a atrage turisti, dar care nu au legatura cu traditiile locale.

B. ARHITECTURA CASEI

“Acoperisul asta e prea scurt, trebuie sa fie larg, ca sa curga apa repede si sa nu ajunga pe pereti. E ca suflecata. E ca o fata cu fusta mini. Nu tin astea la multa ploaie”

(localnica cu casa traditionala, 69 ani)

“ Fata mea mai intai o facut casa pentru dansa si ca sa faca baia a schimonosit casa. Pe urma a tot adaugat pentru turisti camera-baie, camera-baie. S-a tot dus inspre gradina construind ...ca la nebuni. Eu imi puneam mainile-n cap si plecam! ” *(localnica cu pensiunea fiicei, 80 ani)*

Casele traditionale specifice zonei Manastirea Humorului se afla in general intr-o stare proasta, atat structural cat si ca aspect exterior iar unele sunt modificate intr-un mod surprinzator. Invelitoarea din dranita, element caracteristic pentru regiunea Bucovinei este schimbata cu tabla. Deasemenea un lucru des intalnit il reprezinta utilizarea unor materiale ce nu sunt naturale, cu scopul de a acoperi structura de lemn a caselor vechi. Elementele care alcatuiesc imaginea de ansamblu a caselor, ca geamurile, usile, prispa sunt modificate intens. Volumul caselor este de asemenea modificat cu scopul de a extinde spatiul de locuit. O prima modalitate, des intalnita, o reprezinta inchiderea prispei si transformarea acesteia in geamlac. Casele sunt de asemenea extinse pe verticala prin adaugarea cel mai des a unui nou nivel, sau alteori doua sau chiar trei. Casele nou construite abandoneaza in totalitate trasaturile casei traditionale. Ele sunt diferite prin scara, materiale, culoare de locuintele specifice zonei. Pentru a corespunde cererii in continua crestere a turistilor care vin in aceasta regiune, se construiesc din ce in ce mai multe pensiuni.

A SE EVITA:

- modificarea elementelor care alcatuiesc imaginea de ansamblu ale casei si gospodariei (prispa, poarta, ferestrele, usile, dranita si elementele sculpturale) - poate distruge o casa traditionala, acesta pierzand orice valoare!
- acoperirea lemnului cu materiale “noi” in mod necorespunzator (plastic, tabla, polistiren, gresie) - acestea nu permit desfasurarea corecta a schimburilor de aer intre interiorul casei si spatiul exterior, ducand la crearea umiditatii si deteriorarii ireversibile a structurii!
- extinderi realizate cu materiale moderne, contrare imaginii casei traditionale (forma, proportii, volum) - duc la denaturarea totala!
- pensiuni construite in asa zisul “stil montan”, de cabana, cu acoperisuri in pante mari, cu balcoane, lucarne - volumul lor exagerat pentru scara constructiilor locale distruge unitatea ansamblului!

C. GOSPODARIA SI PARCELA

„Mai retras de la drum e mai bine, nu-i atata zgomot, e peisajul mai frumos langa copacii din livada...Nu toate casele le poti aseza oriunde. Fiecare casa e potrivita la locul ei.”

(localnic fara pensiune, 35 ani)

“Mie-mi plac casele care nu arata ca o moara, adica nu sunt mari.”

(turist Constanta, 55 ani)

“Cele noi sunt ciudate. Ne-am intrebat de ce sunt asa colorate pentru ca nu se potrivesc cu restul. Noua ne plac casele mici.”

(turisti Germania, 26, 27, 29)

In cazul gospodariei localnicilor se observa o continuitate a constructiei anexelor (suri reconstruite total sau dezmembrate si refolosite partial). Dovada ca, spre deosebire de cas unde se impune un “model de oras”, aici nu gasim substituent.

Situatia devine alarmanta in schimb cand vorbim de gospodariile ce se transforma total in pensiuni/hoteluri turistice. Dezvoltarea activitatilor turistice implica un mod de construire cu densitatea ridicata (volume cu gabarite foarte mari) aflate chiar in imediata vecintate a constructiilor cu valoare de patrimoniu, profitand de notorietatea manastirii, in detrimentul intregii zone.

Observam si probleme ecologice, prin cresterea gradului de mineralizare si de densitate a gospodariilor odata cu dezvoltarea ramurii turistice.

Extensia necontrolata a localitatii (intravilan) duce la degradarea peisajului natural si pierderea specificului local, prin adoptarea unui alt mod de construire!

ASEZAREA PE LOT:

- Este recomandata amplasarea noilor constructii, la o distanta minima fata de limita de proprietate dinspre strada sau drum de acces, in scopul crearii unei zone de contact cu spatiul public care sa poata fi amenajata.
- Densitatea de construire trebuie sa fie scazuta, pastrandu-se caracterul rural al zonei. In acest sens, volumele construite vor avea o amprenta la sol scazuta si un regim de inaltime de maxim P+M.
- Pentru noile structuri de cazare, se recomanda evitarea realizarii unor volume masive specifice mediului urban (cu amprenta mare la sol si regim de inaltime crescut). Pentru pastrarea caracterului traditional este necesara utilizarea unor volume mai mici dispersate in cadrul incintei.

impartirea parcelara si tipologia de ocupare a parcelei, specifice fiecarui sat:

Manastirea Humorului

Poiana Micului

Plesa

D. EFECTE ASUPRA PEISAJULUI

*“Uitati-va cum arata casa asta unde copacii sunt mai mari decat casa si cum arata casa asta care e mai mare decat copacii-
Unde-i maretia naturii ? “*

(proprietari de pensiune veniti din mediul urban, 50-55 ani)

*Ar fi bine sa fie si acum cateva modele din care sa alegi, sa nu mai
apara toate bazaconiile. Intotdeauna si-n orice tara civilizata, si-n
Franta, au fost si sunt reguli pe care lumea trebuie sa le respecte.”*

(localnica cu pensiune, 58 ani)

Toate aceste schimbari determina transformarea peisajului care nu mai este unul armonios, devenind imprevedibil si haotic. Se evidentiaza trei tendinte de baza de transformare a peisajului.

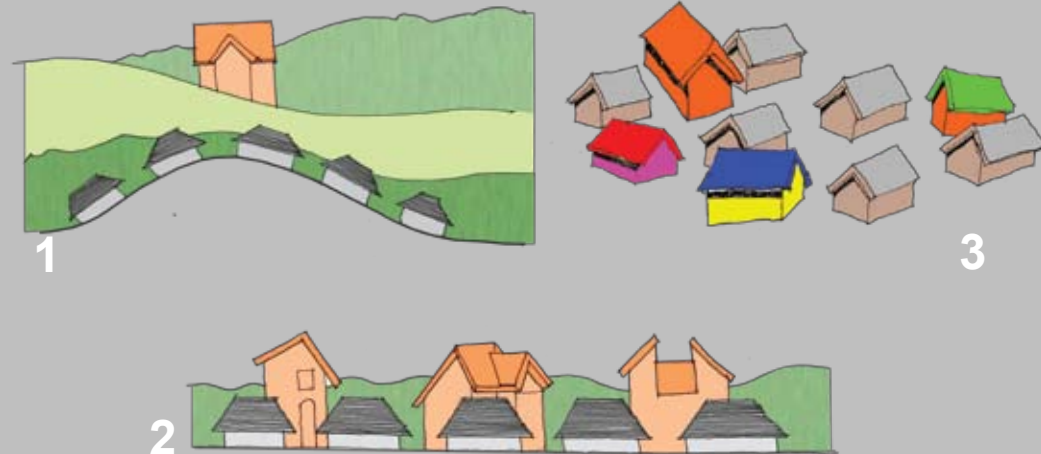
- 1 - Ridicarea unor constructii inafara scarii generale a peisajului.
- 2 - Cladirile singulare sunt adesea situate la un nivel mai mare decat restul teritoriului construit, ceea ce are un efect foarte important asupra compozitiei.
- 3 - Grupurile existente de case sunt adesea extinse prin ridicarea unor noi cladiri, la o alta scara, mult prea mare, utilizand o alta paleta de culori, cu scopul de a sari in evidenta sau aplatate pe parcela contrar gospodariei traditionale.

Aceasta dezordine actuala nu este deloc lipsita de importanta si poate avea un impact major, iar viteza transformarilor este dependenta de aspecte de dezvoltare economica a societatii. Neexistenta unui mijloc de control poate duce la transformari ireversibile asupra peisajului si la distrugerea unui echilibru fragil!

UN ELEMENT MINOR ARE IMPLICATII MAJORE:

Am incercat sa subliniem ca efectele ce se pot observa la nivelul peisajului general, provin de fapt de la elemente la scara mai redusa (folosiri de materiale, culor, modificarea casei, a gradinii, ...) si are factori diferiti (de la pierderea meseriilor si sensului traditionalului pana la dezvoltarea agresiva a turismului).

Aceste constatare denota faptul ca peisajul cultural actual este unul foarte fragil si intr-o transformare necontrolata si greu de preconizat!

dezvoltarea necontrolata a zonei poate produce modificari ireversibile la nivelul peisajului, ceea ce dauneaza inclusiv comunitatii locale, alterand valoarea si atractivitatea locului.

5. SUGESTII SI PROPUNERI

“Dar poate nu e necesar sa darami complet ceva vechi si sa faci ceva total nou, ci sa renovezi, sa combini sa incluzi traditionalul intr-o casa noua. Noua ne-ar placea sa vedem modul traditional de viata”

(turisti Olanda, 26, 28, 40 de ani)

“...Daca as face inca o pensiune as face una traditionala, as face o constructie veche, as merge exact pe un proiect bucovinean.”

(localnica cu pensiune zugravita in trei culori : rosu, potocaliu si galben, 38 ani).

Cu toate ca scopul studiului a fost in special unul de analiza si intelegere a transformarilor, au fost descoperite in teren diverse exemple “pozitive” ce merita a fi preluate si dezvoltate.

De asemenea, studiul sociologic, dialogul cu actorii locali, precum si interventiile specialistilor au incurajat identificarea potentialului pozitiv, chiar in cazuri in care acesta nu predomina.

Plecand de la exemple concrete din Manastirea Humorului, acest capitol da o serie de piste si principii generale usor de urmarit pentru a demonstra posibilitatea unor solutii eficiente din cele trei puncte de vedere esentiale: economic, tehnologic, estetic.

Solutiile sunt cel mai adesea simple, modeste fara a fi umile si care nu limiteaza diversitatea/bogatia/creativitatea constructiilor.

CRITERII:

S-au identificat trei criterii prin care zona se poate dezvolta, pastrandu-si specificul local intr-un demers de dezvoltare durabila si ecologica:

- **prin incurajarea traditionalului** (de la meserii pana la agricultura si gastronomie)
- **prin folosirea selectiva a materialelor** (cofortul constructiei moderne nu sa constituie un obstacol, isa trebuie avute in vedere calitatea si efectele acestora - de la form arhitecturala pana la alegerea culorilor si finisajelor)
- **adaptarea la noua functiune turistica** este inerenta si constituie motorul economic, in sa aceasta trebuie sa corespunda unor reguli/ modele astfel incat sa nu aduca prejudicii ireversibile asupra atractivitatii in sesi a locului

A. INCURAJAREA TRADITIONALULUI

- TEHNICI DE CONSTRUCTIE TRADITIONALE
- MESERII SI MESTESUGURI
- BUCATARIA SI AGRICULTURA ECOLOGICA

Tehnicile de constructie traditionale, in special cele care utilizeaza lemnul, sunt prezente in continuare in gospodarie, cu precadere la anexe (sura, grajd, fantana, poarta). Reutilizarea materialelor de constructie cat si utilizarea noilor materiale in armonie cu cele traditionale se prezinta ca o solutie eficienta atat din punct de vedere estetic(prin patina unica) cat si economic(prin refolosire) si tehnic(prin rezistenta mai buna a materialelor).

Intr-o piata globala aflata in continua industrializare, in care produsele de baza trec din ce in ce mai mult printr-un proces repetitiv, de masa, ce are ca rezultat pierderea calitatii in favoarea cantitatii si pretului, un potential deosebit se afla in meseriile si mestesugurile traditionale intr-un curent de disparitie. Din contra, aceste meserii si mestesuguri traditionale impreuna cu bucataria si agricultura ecologica constituie atat un pol important de cultura si patrimoniu romanesti cat si un important potential european de dezvoltare asupra unei pieti doritoare de exotism si unicitate. Legislatia in domeniu trebuie adaptata micilor producatori si sa le ofere certificari calitative, nu sa-i forteze modernizarea necorespunzatoare.

POTENTIAL SI IDEI:

- Refolosirea elementelor de lemnale constructiei traditionale: solutie economica si ecologica, cat si estetica (patina timpului, decoratii, etc.); presupune talentul mesterilor locali de a lucra si interpreta lemnul
- Meseriile si mestesugurile traditionale : olaritul, fieraria, tamplaria, straietele traditionale, etc. - se pot constitui in filiere de productie certificate calitativ, ceea ce le poate asigura perenitatea cat si o cerere continua
- Agricultura ecologica, un elemnt esential in pastrarea legaturii cu natura, cat si a asigurarii unui mediu de viata calitativ si sanatos - retele de distributie directa pot asigura o cerere constanta si competitivitate calitativa
- Gastronomia si produsele locale specifice pot constitui adevarate motoare de atractivitate - obtinerea certificatelor europene de tipul "produs cu denumire de origine controlata"

Atentie! Este important sa existe si un control al "traditionalului", in sensul in care acesta trebuie sa respecte anumite reguli de productie, in scopul de a asigura o perpetuare a calitatii si autenticitatii produselor.

B. FOLOSIREA SELECTIVA A NOILOR MATERIALE

- TAMPLARII, IZOLATII, FINISAJE
- ACOPERIRE
- ALEGEREA CULORILOR

Noile materiale de constructii se prezinta intr-o paleta din ce in ce mai diversificata de forme, texturi si preturi dar care de cele mai multe ori produc un rezultat slab in ansamblul cladirii. De recomandat este folosirea selectiva a noilor materiale astfel incat acestea sa se poata integra intr-un prim plan cu ansamblul cladirii si in cel de-al doilea plan cu ansamblul peisajului, dar care sa nu depaseasca scara bugetului pentru tipul specific de lucrare.

Efectul culorilor este extrem de puternic asupra aspectului general al peisajului. Alegerea individuala a cromatiei unei constructii afecteaza dreptul celorlalti locuitori si turisti de a beneficia de un cadru natural si omogen. Simpla pastrare a culorii intr-o paleta de culori naturale, cu preponderenta inchise si care sa nu reflecte lumina, iesind in evidenta, poate avea efecte imediate de ameliorare si integrare peisagera.

RECOMANDARI:

- Folosirea unor tamplarii din lemn sau apropiate de acesta ca si culoare si textura; Impartirea tamplariilor de o maniera cat mai simpla
- Simplitatea in alegerea finisajelor de pereti : tencuiala alba sau in tinta usoara de culoare naturala, placaj lemn in sistem simplu sau caplama(asize orizontale).
- Folosirea decoratiilor in lemn in spiritul si simbolistica decoratiilor traditionale.
- Alegerea invelitorilor in functie de cerintele climatice ale zonei (de exemplu: dranita, tabla zincata montata in asize orizontale, foaie bituminoasa in asize orizontale).
- Montarea invelitorilor in raport cu invelitorile traditionale: respectarea asizelor orizontale, respectarea proportiilor si texturii.
- Alegerea culorilor in raport cu cele ale peisajului. Incadrarea intr-un paletar de culori de referinta

paletar de culori recomandat acoperisurilor:

culori ce se regasesc in peisajul natural inconjurator, nu reflecta lumina, inchise, neutre

C. ADAPTAREA PENTRU FUNCTIUNEA TURISTICA

- TRASEE TURISTICE SI CULTURALE

Turismul, o ramura importanta a dezvoltarii economice, se gaseste pe un teren extrem de bogat in cultura, istorie, traditie care prezinta un potential de crestere in acest sens. De mentionat este optiunea pentru un turism orientat, specific, si nu unul de masa care se dovedeste a fi unul distructiv.

In studiul asupra zonei s-au descoperit deja existenta unor trasee turistice orientate spre admirarea peisajului in zona Poiana Micului. Ceea ce reiese imediat este intocmai potentialul amenajarii unor astfel de trasee in raport cu scara majora a interventiei, impactul minim asupra mediului si rezultatul obtinut. - Aceste trasee sunt realizate din initiativa si pasiunea individuala a unor locuitori din satul Poiana Micului. Ele se inscriu in cadrul unui circuit al manastirilor din Bucovina, monumente de patrimoniu mondial UNESCO. Sunt marcate in teren si cartografiate.

PROPUNERI:

Pe langa traseele orientate asupra naturii si zonei montane, recomandam inserarea unor **trasee intravilane cu o tematica culturala** orientata asupra vietii la sat, sub forma gospodariilor, caselor, meseriilor, artizanaturilor, straielor si mancarurilor traditionale. Un traseu care ar fi probabil mult mai activ in schimbul de impresii intre oameni. (exemplu de traseu in satul Manastirea Humorului)
Acesta poate permite o cunoastere a zonelor mai izolate ale satului, disipand tendinta de densificare in jurul manastirii, ce produce mari probleme urbanistice. Realizarea traseului ar trebui sa faca obiectul unui proiect de peisagism, intrucat traseul in sine sa fie discret dar si accesibil (pietonal si ciclist), prin amenajari corespunzatoare care sa permita trecerea obstacolelor cat si a intersectarii cu circulatia auto. De asemenea e de preferat sa include puncte de belvedere.

exemplu de itinerar cultural in satul Manastirea Humorului (harta si foto parcurs)

C. ADAPTAREA PENTRU FUNCTIUNEA TURISTICA

- MODIFICAREA CASEI TRADITIONALE PRIN PASTRAREA FORMEI

Recomandam ca exemplu de interventie Casa Oostveen, vechea casa Pascovici, pentru abordarea simpla si sensibilitatea executiei. Arhitect: Silvia Oostveen. Locatie: sat Manastirea Humorului.

Casa a fost modificata si renovata substantial fara a schimba, insa, aspectul sau exterior. Dintre lucrarile noi fac parte : transformarea podului in spatiu locuibil (2-3 camere), prin izolarea termica la interior, schimbarea vechii invelitori cu o noua invelitoare in dranita protejata impotriva umezelii, re compartimentarea camerelor, adaugarea unei terase inspre curte. Din vechea casa au fost pastrate, si pe alocuri ranforsate/restaurate, forma(volum si proportii), structura(lemn si chirpici), finisajele exterioare si interioare. De asemenea au fost realizate toate dotarile necesare confortului vietii moderne: 2 bai (parter si etaj), WC de serviciu, bucatarie echipata, instalatii electrice, etc.

RECOMANDARI:

Pentru renovarea locuintelor traditionale sunt necesare cateodata tehnici si procedee mai complexe, precum si costuri sau timpi de executie mai mari. Insa rezultatul final este inegalabil de o constructie noua. Arhitectura traditional dezvoltata timp de secole a ajuns in timp la o armonie cu cadrul natural. Chiar incercarile de preluare a caracteristicilor i interpretari moderne sunt adesea sortite esecului. Astfel recomandam pastrarea unui maxim de fond construit, si asa nu foarte numeros.

Casele vechi merita renovate si pot fi oferite chiar subventii pentru motivarea pastrarii formei si elementelor autentice. Este necesara atat constintizarea de catre locuitori, autoritati si investitori, cat si pregatirea profesionala a specialistilor pe acest tip de renovare. De asemeni, lipsa unor filiere de productie specializate (de exemplu dranita) nu favorizeaza folosirea materialelor traditionale.

image din mansarda (podul) locuita

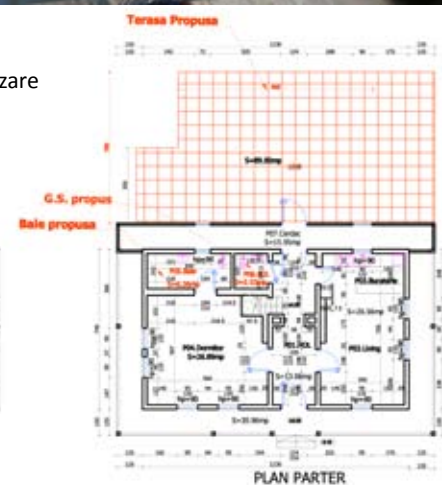

Planurile proiectului de reamanajare

Sura si grajd: transformare zona de locuit + depozitare + garaj

Casa: extindere si reorganizare bai si bucatarie + terasa + amenajare mansarda (3 camere + baie)

C. ADAPTAREA PENTRU FUNCTIUNEA TURISTICA

- REALIZAREA UNUI COMPLEX TURISTIC INTEGRAT IN PEISAJ

Recomandam Pensiunea “Casa bunicilor” ca si exemplu pozitiv pentru un complex turistic integrat in in peisaj. Arhitectura ARSIS Suceava. Locatie : extremitatea satului Manastirea Humorului.

Pensiunile « Casa bunicilor» prezinta un model de integrare a functiunii turistice in peisaj. Aceasta interventie reuseste sa evite volume mari construite si forme neadecvate. Cladirile in sine reprezinta vechi case traditionale dezamblate, stramutate, si reasamblate in vederea obtinerii a doua pensiuni. Ceea ce face insa diferenta este inserarea de maniera inteligenta a acestor doua constructii in relatie cu topografia si cu diferitele activitati in cadrul acestui peisaj : sport, relaxare, plimbare, pescuit, gratar, jocuri de copii, animale, etc.

RECOMANDARI:

Conform studiului sociologic, majoritatea turistilor apreciaza acest tip de interventie in legatura cu natura si cu elemente naturale. Pensiunea se bucura de un succes constant si se constituie drept model pentru concurenta din zona. Realizarea proiectului a fost posibila cu o puternica implicare a specialistilor arhitecti (cautarea caselor si reasamblarea lor, implantarea in peisaj, etc.), cat si unei culturi a beneficiarilor, ce au avut de facut o investitie initiala superioara.

Ansamblul eco-turistic “ Casa Bucinilor” din Manastirea Humorului s-a realizat din constructii traditionale re-montate, integrandu-le interventii moderne si confortul vietii civilizate

PARTEA III - DEZVOLTARE SI PROTECTIE

- ANALIZA SOCIOLOGICA

sociolog, drd. Monica Iancau
sociolog antropolog Camelia Butuliga

Localnicii tineri și de vârstă medie au preferat **casa modernă**.

- considerată o casă reușită, „după ultima modă”, „modernă” și „cu elemente rustice”

Aici modelul de inspirație este unul urban văzut ca superior ruralului mai mult pe un curs al evoluției de la trecut la viitor decât pe un curs al evoluției de la sărăcie la bunăstare, trecutul rămânând în seama muzeului, față de care există respect, există atașament afectiv, dar este, totuși, ceva depășit de timp în opinia lor. Urbanul și modernul sunt considerate ca aparținând prezentului și viitorului.

Din raportul sociologic vom desprinde câteva idei referitoare la dihotomia tradiționalitate – modernitate.

Pe baza unui set de 15 fotografii s-au realizat interviuri cu 20 locanici între 8 și 86 ani și 21 turiști români și străini (nemți, olandezi, spanioli) între 15 și 60 ani.

În topul preferințelor s-au plasat două modele diferite de case –una modernă și una tradițională:

Turiștii și localnicii vârstnici au preferat **casa tradițională**.

- turiștii o consideră „o frumusețe”
- localnicii vârstnici o consideră „un model de trăinicie”

Categoria cea mai fidelă de turiști pe termen lung este una care s-a săturat de urban și care este în căutarea autenticității și simplității vieții. Încearcă să regăsească un trecut al bunicilor sau străbunicilor, cu un peisaj de poveste, fără prea multe elemente moderne urbane, considerate ca agresive în acest mediu. Amintim că toți turiștii străini intervievați se înscriu în această categorie.

- CONCLUZIILE STUDIULUI SOCIOLOGIC

sociolog, drd. Monica Iancau
sociolog antropolog Camelia Butuliga

Menționăm că pe partea de bucătărie, se oferă cu precădere feluri de mâncare preparate după rețete tradiționale. Spre deosebire de domeniul caselor, în cazul bucatelor persoanele feminine de vârstă medie și-au contactat bunicile pentru a învăța rețetele vechi. Așadar, acesta este unul din elementele de tradiție revitalizate de către localnici sub impactul turiștilor. Mâncarea nu mai intră sub aspirațiile către modernitate, localnicii considerând că produsele lor alimentare sunt de mai bună calitate decât cele regăsite în urban.

Nevoia de infrastructură, cu prioritate în ceea ce privește canalizarea și apa curentă, este generală. În fața acestei probleme constituită de lipsa canalizării și a apei curente, localnicii simt că aspirațiile lor de modernitate și urban sunt zădărnicate de către administrația locală. Cu toate că în casele și pensiunile proprii au făcut efortul de-a oferi turiștilor confortul unei toalete funcționale fără ca aceștia să știe strădaniile din spate, localnicii cred că efortul lor este parțial năruit de către administrația locală. Aceștia nu au reușit să finalizeze toaleta publică din apropierea mănăstirii întrucât depinde de lucrările la canalizare și la conectarea cu apă curentă a localității. Localnicii apreciază că sunt singuri în acest efort de satisfacere a clienților, considerând că administrația locală nu participă în aceeași măsură la dezvoltarea turistică a localității.

Legat de reglementările legale, localnicii le percep ca fiind normale pentru orice societate civilizată, dar semnalează o lipsă de uniformitate a acestora: în unele domenii, cum ar fi restaurantul, bucătăria pensiunii și curățenia locurilor de cazare, consideră că regulile sunt exagerat de stricte, în timp ce în domeniul arhitecturii nu există reglementări suficiente. Așadar, ei pledează pentru o cale de mijloc, în care oamenii să aibă reguli, însă acestea să nu fie excesiv de restrictive.

În final apreciem că demersul arhitecților de a promova elementele tradiționale în arhitectura locală are șanse reale de succes din trei motive:

1. Faptul că aspectul tradițional al caselor nu este asociat cu suferința emoțională a sărăciei din trecut este un factor încurajator. Va fi mai ușor ca oamenii să revitalizeze elementele arhitecturale vechi dacă acestea nu au o conotație emoțională negativă pentru ei. Atâta timp cât tradiționalul este asociat doar cu ideea de muzeu, reintroducerea lui în viața curentă este un obiectiv realizabil.
 2. Acest proiect vine într-un context favorabil, deoarece mulți dintre întreprinzători conștientizează deja defectele caselor lor, punându-le pe seama lipsei consultării cu un arhitect. De asemenea, întreprinzătorii au realizat că păstrarea specificului local este important pentru afacerile turistice. Problema lor este că nu știu cum să integreze în mod armonios elementele tradiționale și cele moderne în arhitectura unei case.
 3. Nu în ultimul rând, cultura regiunii este una înclinată mai degrabă spre respectarea regulilor și legilor, decât spre încălcarea lor. Mulți intervievați au menționat singuri nevoia de ordine și reglementări pe partea de construcții, considerând că la momentul actual există o prea mare libertate de alegere în această privință.
- Totuși, trebuie ținut cont că acest demers ca localnicii să adere la “casa tradițională cu elemente moderne” nu va fi facil, întrucât ei au momentan viziunea unei “case moderne cu elemente tradiționale”, neconștientizând pe deplin că ar avea mai mult de câștigat din afacerile turistice dacă aleg prima variantă: **“casa tradițională cu elemente moderne”**.

PROTECTIE SI DEZVOLTARE - CONCLUZII SI RECOMANDARI

secretar proiect: Razvan - George Gorcea
E.N.S.A.P.L.V., Franta

Principalul punct de atractivitate al comunei Manastirea Humorului a fost si este biserica pictata a Manastirii Humor, ctitorita in timpul voievodului Petru Rares, in anul 1530. Incepand cu 1993, aceasta face parte din Patrimoniul Mondial UNESCO, impreuna cu alte 7 biserici pictate, denumite "Bisericile din Moldova"*.

Aceasta incadrare de monument de patrimoniu mondial a determinat si o "zona tampon" de protectie in jurul manastirii. D-na arh. Irina Criveanu detaliaza evolutia si ratiunile de delimitare a acestei zone, declinata sub numele de "zona de protectie a monumentului istoric" in legislatia romaneasca. Mai mult, o zona extinsa, de aproximativ 100ha, este desemnata "zona de protectie a peisajului (v. anexa)**.

Teoretic, conform reglementarilor urbanistice acestor zone, teritoriul delimitat are regulamente stricte in ceea ce priveste cladirile, amenajarile peisagere. Toate aceste reglementari, insa, sunt orientate in vederea conservarii si punerii in valoare a unor monumente de arhitectura, confirmate cu o valoare la scara mondiala.

In practica, insa, din motive diverse, comune in societatea romaneasca a ultimilor 20 de ani, tocmai aceasta "nominalizare" a determinat o densificare a zonei tampon a monumentului, pentru a profita, desigur nelegitim si anti-comunitar, de locatia preferentiala de proximitate. Studiul nostru arata (v. pag. 32-34) ca exact pe acest teritoriu "protejat" regasim cel mai mare numar de elemente necorespunzatoare (gabarit, inaltimi, densitate, culori, materiale...). Aceasta situatie nu este nici pe departe similara tarilor vest-europene, in care legislatia de protectie a monumentelor este extrem de stricta si mult mai demult inceputa si erodata in practica***.

Economia precara, nevoia de castig rapid, lipsa unei finantari initiale suficiente, nerespectarea legii, coruptia, lipsa specialistilor si a unui sistem concret care sa propuna solutii, etc. a dus aparitia unor diverse forme hibride de pensiuni, dezvoltate total haotic (v.pag. 30-34).

Conform studiului sociologic, unii proprietari de pensiuni, care se fac in mare parte vinovati de acest tip de dezvoltare, incep sa-si dea seama de erorile comise,

deoarece incep sa piarda din ce in ce mai multi clienti catre pensiuni mai bine gandite, ce au avut un consilier de specialitate (v. pag. 36,45).

Revenind la exemplul "tarilor dezvoltate", sa zicem Franta, trebuie inteles faptul ca aceasta clasare a monumentelor si mai apoi a perimetrelor de protectie a fost constituita la baza (1913/1943 - perioada distrugerilor Razboaielor Mondiale) in scopul de a deschide posibilitati de finantare din partea autoritatilor pentru reconstructie.

Vorbim, deci, de **politici de protectie a monumentelor*** si nu doar de reglementari, interdictii. Desigur, regulamentele de protectie sunt necesare, insa nu si suficiente pentru asigurarea unei dezvoltari armonioase si durabile a zonei.

De aceea studiul nostru si-a concentrat atentia asupra diversitatii elementelor constituinte ale peisajului cultural, precum si al cauzalitatii si efectelor acestora (v. pag.26 - 34).

Opiniile turistilor relevate de studiul sociologic sunt cele mai concludente. Ele nu ezita sa vorbeasca de calitatea produselor alimentare, lipsa poluarii, traditii si meserii respectate, etc.(v. pag.50,51 si 18-25). Toate acestea fac parte din atractivitatea zonei si implicit duc la dezvoltarea sa economica.

Dupa cum am mai exprimat, modul de viata al localnicilor determina aspectul general si particular al peisajului. Acest peisaj este unul puternic antropizat, in sensul in care a fost modelat in permanenta de om, de la modul de taiere al padurii (v. Colonia Poiana Micului) pana la modul de exploatare (ex. capitele de fan). Orice modificare a modului de viata (de la mecanizarea cositului pana la folosirea noilor materiale) duce la schimbari ale raportului cu mediul natural. Dupa cum s-a observat, cea mai importanta modificare si care poate produce cel mai usor la schimbari ireversibile negative este insasi orientarea functiunii comunei catre turism. In acest sens, raportul sociologic extins arata cum localnicii pot inca opta catre **un anume tip de turism**, avand tot interesul sa evite turismul de masa, indreptandu-se spre unul de tip **cultural si ecologic**, recomandat de sociologi (*cf. Monica Iancau).

Partea de sugestii si propuneri (v.pag.36-46) are rolul de a evidentia potentiale **solutii de dezvoltare durabila**, plecand pur si simplu de la exemple gasite in localitate si in conformitate cu preferintele turistilor (v. analiza socio. 48-51).

Ideal ar fi ca aceste propuneri si concluzii sa fie urmate si integrate intr-o **politica de promovare** a acestui model de turism si locuire. Mentionam ca, in general, acest tip de dezvoltare ecologica, durabila are nevoie de **subventionare exterioara comunei**, avand un cost de punere in miscare initial mai mare.

Pentru obtinerea acestor subventii/finantari, recomandam incadrarea unei zone extinse a comunei intr-o "**zona de peisaj cultural de interes judetean, national si international**"**, avand in vedere calitatile si potentialul sau de dezvoltare.

La nivel local, planurile de reglementare urbanistica trebuie sa fie reactualizate, ingloband aceasta **politica de dezvoltare durabila, ecologica**.

In acelasi timp, in scopul unei gasiri de solutii specifice, este recomandata **sustinerea proiectelor culturale** cu finalitate practica si **implicarea populatiei locale**.

* inscisa UNESCO la pozitia 598 (1993), cf. PUZ ZPMH 2009

** extrase din PUZ ZPMH, etapa I, in lucru, arh. Irina Popescu-Criveanu

*** de exemplu Franta, initiaza notiunea de monument si patrimoniu incapend cu Revolutia Franceza (s.XVII).In 1943 introduce zona de protectie de raza 500m, in 1962 perimetrul de punere in valoare, continuat in 1983 si 1993 cu ZPPAUP (Zona de Protectie a Patrimoniului Arh., Urban si Peisager)

* prin monument a se intelege cladire, peisaj, amenajare, obiecte, etc.

** Patrimoniul UNESCO a fost exins din 1997 la PCI (Patrimoniu Cultural Imaterial), ingloband traditii, oralitate, gastronomie, etc. Acest tip de "patrimoniu viu" a fost creat pentru perpetuarea unor traditii, practici umane si asigura in acelasi timp garantia autenticitatii. In 2005, dansul "calusarilor" a intrat in PIC. PIC include din 1998, **peisajele culturale**. <http://whc.unesco.org/en/activities/477/>

ANEXA

PUZ ZONA PROTEJATA MANASTIREA HUMORULUI

* Document extras si modificat din
"PUZ Zona Protejata Man. Humorului",
documentatie, in lucru, independenta
de proiectul "Bucovina - un peisaj
cultural in transformare"

PUZ ZONA PROTEJATĂ MÂN. HUMORULUI - ETAPA I - dec. 2009
BENEFICIAR: MDLPL - ELABORATOR: QUATTRO DESIGN SRL
PL. 3.4. HĂRȚI ȘI PLANURI ISTORICE
SCARA: 1:2500
CARTOGRAFIERE: Dr. Gheorghe HERIȘANU
AUTORI: arh. Irina POPESCU-CRIVEANU, arh. Irina TULBURE
Dr. Gheorghe HERIȘANU

PLANȘA 3.4.

HĂRȚI ȘI PLANURI ISTORICE

Extras din: HUMORA KLOSTER
u. BORI sammt Colonie
PLESZ und POJANA MIKULI (1856)
- sc. 1:2500

ANEXA

PUZ ZONA PROTEJATĂ MANASTIREA HUMORULUI

* Document extras si modificat din
"PUZ Zona Protejata Man. Humorului",
documentatie, in lucru, independenta
de proiectul "Bucovina - un peisaj
cultural in transformare"

PUZ ZONA PROTEJATĂ MÂN. HUMORULUI - ETAPA I - dec. 2009
BENEFICIAR: MDLPL - ELABORATOR: QUATTRO DESIGN SRL
PL. 3.5. EVOLUȚIA TERITORIULUI
SCARA: 1:2500
CARTOGRAFIERE: Dr. Gheorghe HERIȘANU
AUTORI: arh. Irina POPESCU-CRIVEANU, arh. Irina TULBURE,
Dr. Gheorghe HERIȘANU

PLANȘA 3.5. EVOLUȚIA TERITORIULUI ÎN ZONA DE INTERES - sc. 1:2500

Fondul planului: situația în 1856
Extras din: HUMORA KLOSTER
u. BORI sammt Colonie
PLESZ und POJANA MIKULI

LEGENDĂ

Utilizarea teritoriului în 1856

- TRASEUL NATURAL AL APELOR CURGĂTOARE
- ZONA DE LUNCĂ (inundabilă)
- ZONĂ DE GOSPODĂRII ȘI TERENURI AGRICOLE
- ZONĂ DE PĂDURI, PĂȘUNI ȘI FĂNETE

Modificări survenite după 1856

- TRASEUL ACTUAL AL APELOR CURGĂTOARE
- TRASEUL ACTUAL AL DRUMURILOR
- LIMITELE ACTUALE ALE PARCELELOR DIN ZONA DE INTERES
- CONSTRUCȚII ACTUALE

0 50 100 200 m

ANEXA

PUZ ZONA PROTEJATA MANASTIREA HUMORULUI

* Document extras si modificat din
"PUZ Zona Protejata Man. Humorului",
documentatie, in lucru, independenta
de proiectul "Bucovina - un peisaj
cultural in transformare"

PUZ ZONA PROTEJATA MÂN. HUMORULUI - ETAPA I - dec. 2009
BENEFICIAR: MDLPL - ELABORATOR: QUATTRO DESIGN SRL
PL. 5.1. DELIMITAREA ZONEI DE PROTECȚIE A M.J.

CARTOGRAFIERE: Dr. Gheorghe HERIȘANU
AUTORI: arh. Irina POPESCU-CRIVEANU, arh. Irina TULBURE,
Dr. Gheorghe HERIȘANU

PLANȘA 5.1. DELIMITAREA ZONEI DE PROTECȚIE A MONUMENTELOR ISTORICE -sc. 1:3500

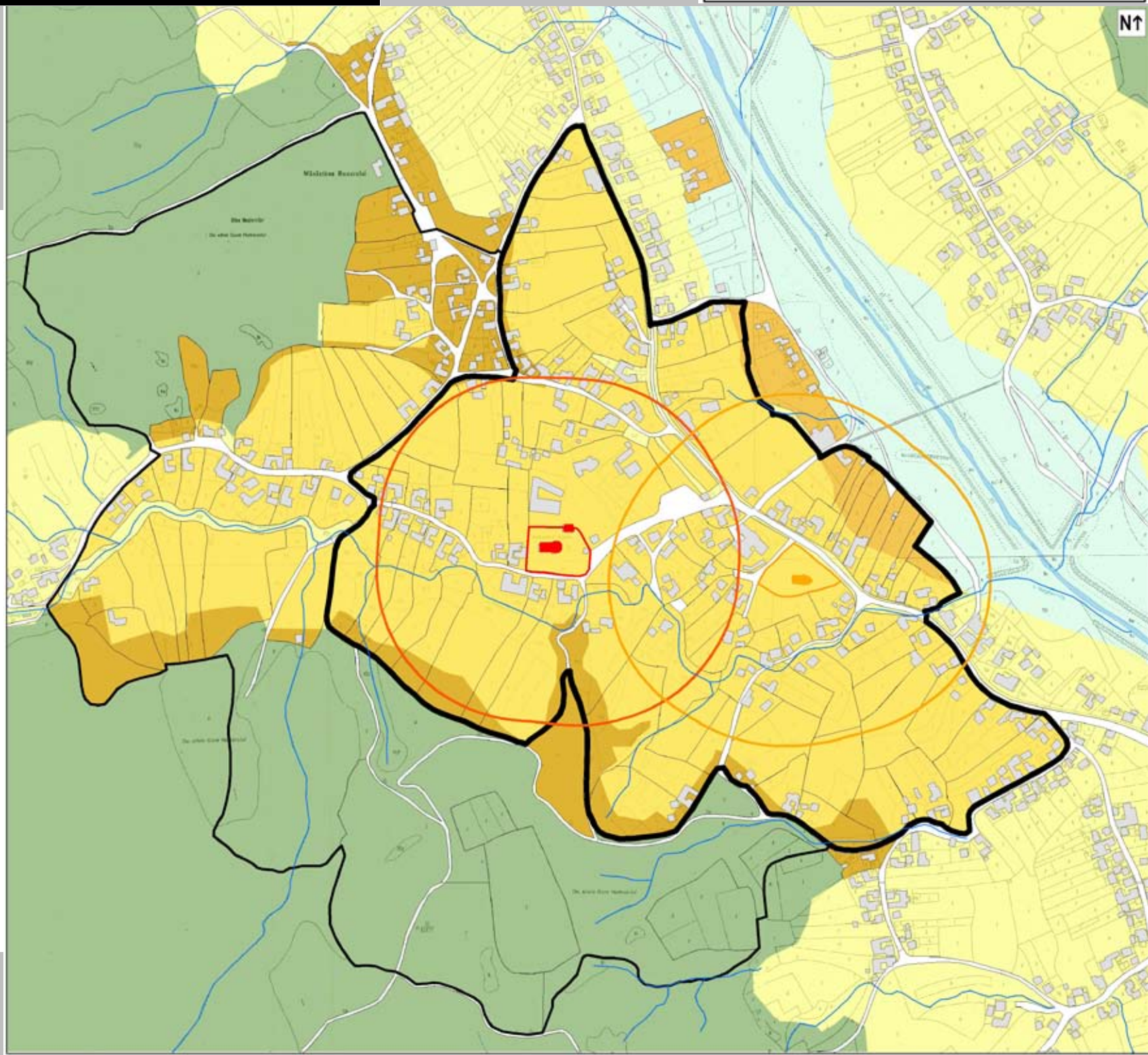
LEGENDĂ

Evoluția teritoriului în zona de interes

- TRASEUL ACTUAL AL APELOR CURGĂTOARE
- ZOANA DE LUNCĂ ANTROPIZATĂ
- ZOANĂ DE GOSPODĂRII ȘI TERENURI AGRICOLE PERSISTENTĂ DIN 1856
- EXTINDEREA A ZONEI DE GOSPODĂRII ÎN ZONELE DE LUNCĂ ȘI DE PĂȘUNI-FÂNEȚE
- ZOANĂ DE PĂDURI, PĂȘUNI ȘI FÂNEȚE

Stabilirea zonei de protecție a monumentelor istorice

- Biserica ADORMIREA MAICII DOMNULUI și SFÂNTUL GHEORGHE a fostei Mănăstiri Humor - monument înscris în Lista patrimoniului mondial, poziția 598 (1993), C.3.3. cod LMI: 292 SV-II-a-A 05570
- LIMITA ZONEI DE PROTECȚIE CF. LEGII 422/2001 (200m)
- RUINELE BISERICII HUMORUL VECHI cod LMI: 291 SV-II-a-A 05569
- LIMITA ZONEI DE PROTECȚIE CF. LEGII 422/2001 (200m)
- ZOANA DE PROTECȚIE COMUNĂ CELOR DOUĂ MONUMENTE ISTORICE
- ZOANA DE PROTECȚIE A PEISAJULUI CF. PLANȘEI 4.2.
- LIMITELE ACTUALE ALE PARCELELOR DIN ZONA DE PROTECȚIE A PEISAJULUI
- TRASEUL ACTUAL AL DRUMURILOR
- CONSTRUCȚII ACTUALE

ANEXA

PUZ ZONA PROTEJATA MANASTIREA HUMORULUI

* Document extras si modificat din
"PUZ Zona Protejata Man. Humorului",
documentatie, in lucru, independenta
de proiectul "Bucovina - un peisaj
cultural in transformare"

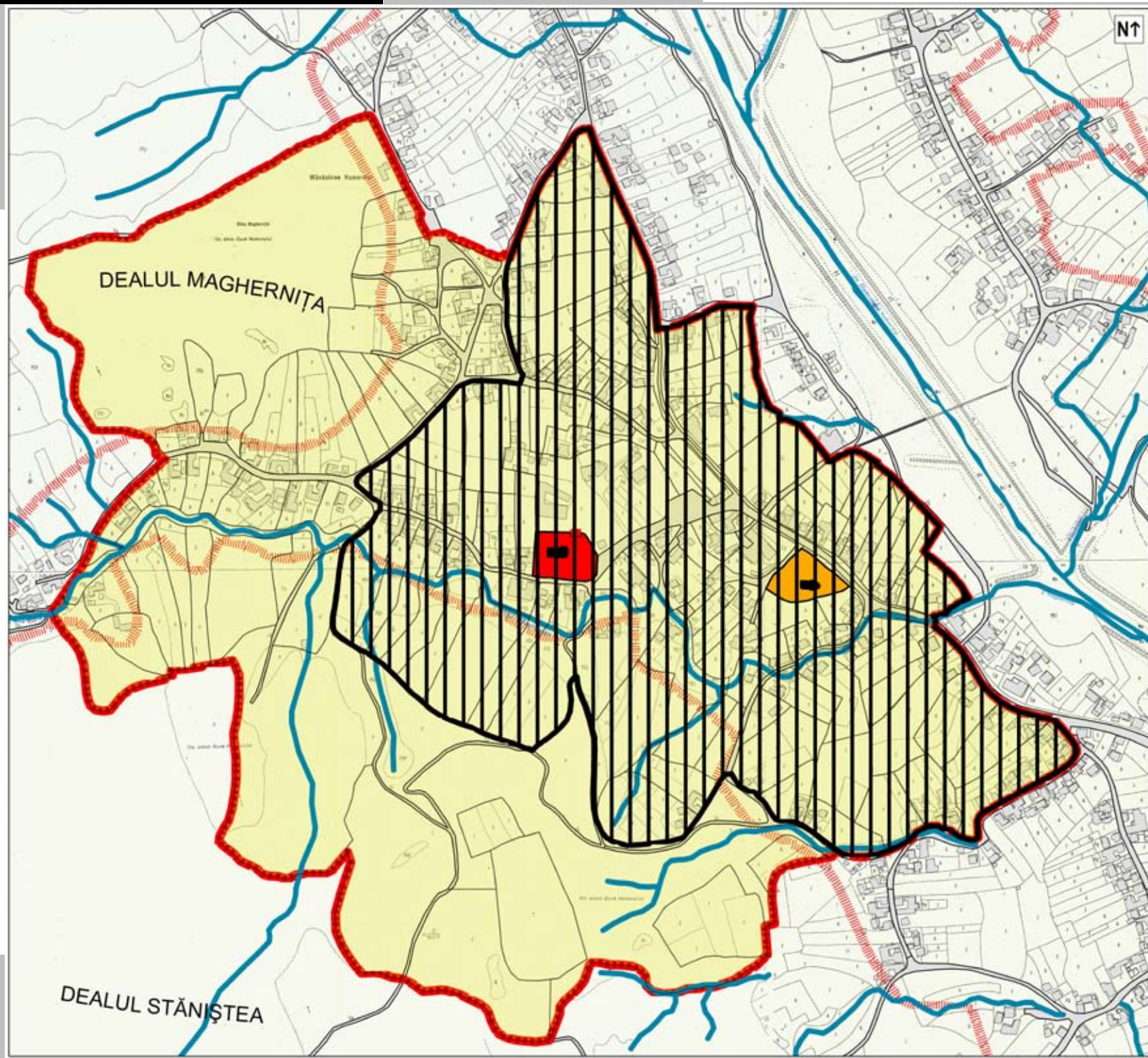
PUZ ZONA PROTEJATA MAN. HUMORULUI - ETAPA I - dec. 2009
BENEFICIAR: MDLPL - ELABORATOR: QUATTRO DESIGN SRL
PL. 5.2. DELIMITAREA ZONEI PROTEJATE
MĂNĂSTIREA HUMORULUI
CARTOGRAFIERE: Dr. Gheorghe HERIȘANU
AUTORI: arh. Irina POPESCU-CRIVEANU, arh. Irina TULBURE,
Dr. Gheorghe HERIȘANU

PLANȘA 5.2. DELIMITAREA ZONEI PROTEJATE MĂNĂSTIREA HUMORULUI - sc. 1:3500

LEGENDĂ

- LIMITĂ INTRAVILAN PUG 1996-1999
- Biserica ADORMIREA MAICII DOMNULUI
și SFÂNTUL GHEORGHE
a fostei Mănăstiri Humor - monument înscris
în Lista patrimoniului mondial,
poziția 598 (1993); C.3.3.
cod LMI: 292 SV-II-a-A-05570
- RUINELE BISERICII HUMORUL VECHI
cod LMI: 291 SV-II-M-A-05569
- ZONA DE PROTECȚIE A MONUMENTELOR
ISTORICE - CF. PLANȘEI 5.1. (47,01 ha)
- ZONA DE PROTECȚIE A PEISAJULUI
CF. PLANȘEI 4.2. (98,68 ha)
- ZONA PROTEJATĂ
MĂNĂSTIREA HUMORULUI (98,68 ha)
- LIMITELE ACTUALE ALE PARCELELOR
DIN ZONA DE PROTECȚIE A PEISAJULUI
- TRASEUL ACTUAL AL DRUMURILOR
- CONSTRUCȚII ACTUALE
- TRASEUL ACTUAL AL APELOR CURGĂTOARE

0 50 100 200 300 m

ANEXA PUZ ZONA PROTEJATA MANASTIREA HUMORULUI

* Document extras si modificat din
"PUZ Zona Protejata Man. Humorului",
documentatie, in lucru, independenta
de proiectul "Bucovina - un peisaj
cultural in transformare"

PUZ ZONA PROTEJATA MAN. HUMORULUI - ETAPA I - dec. 2009
BENEFICIAR: MDLPL - ELABORATOR: QUATTRO DESIGN SRL
PL. 5.3. REGIMUL DE PROTECTIE AL IMOBILELOR DIN Z.P.
MANASTIREA HUMORULUI
CARTOGRAFIERE: Dr. Gheorghe HERISANU
AUTORI: arh. Inina POPESCU-CRIVEANU, arh. Inina TULBURE,
Dr. Gheorghe HERISANU

PLANȘA 5.3.

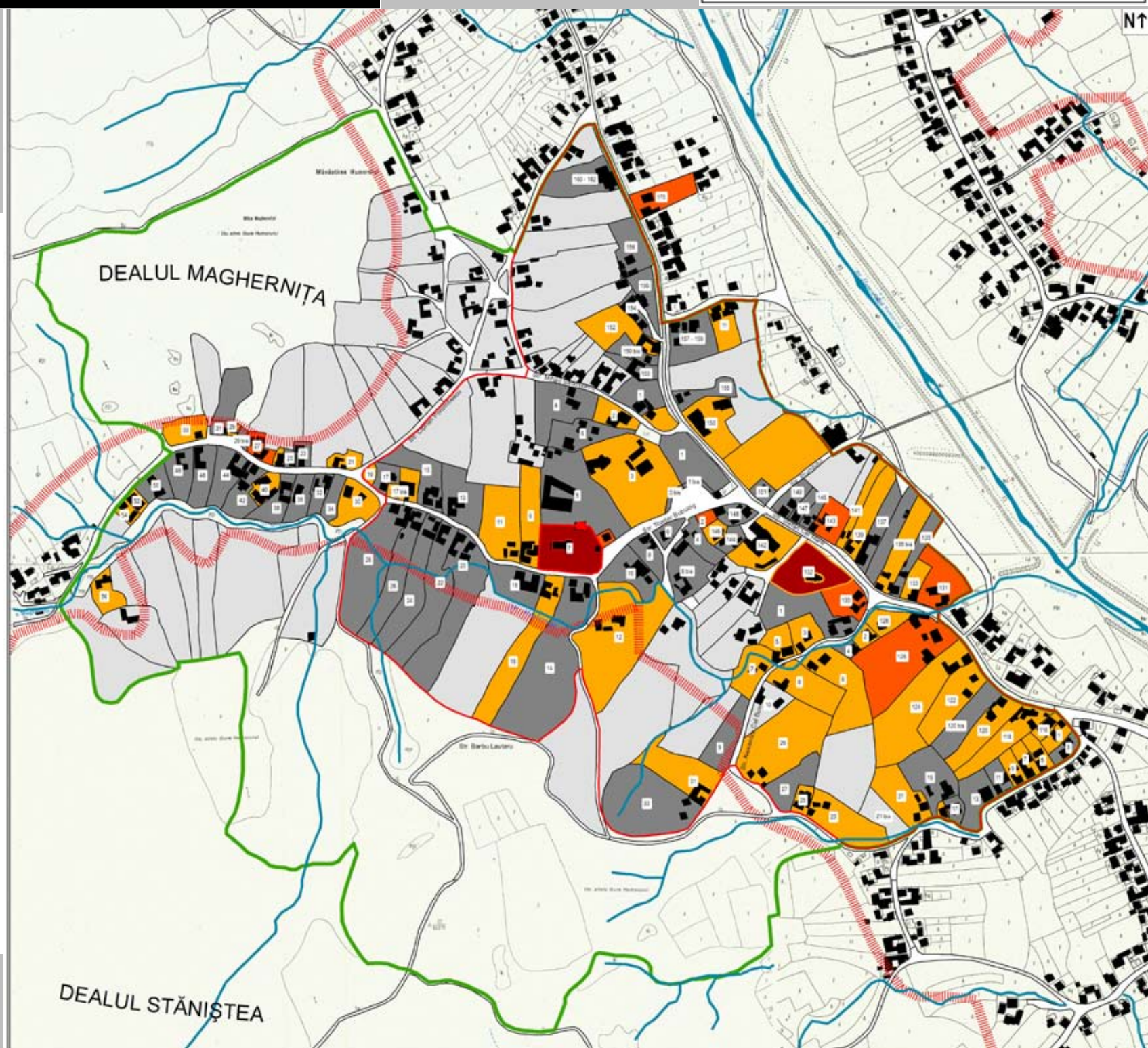
REGIMUL DE PROTECȚIE AL IMOBILELOR DIN ZONA PROTEJATĂ MĂNĂSTIREA HUMORULUI - sc. 1:3500

LEGENDĂ

- LIMITĂ INTRAVILAN PUG 1996-1999
- Biserica ADORMIREA MAICII DOMNULUI
și SFÂNTUL GHEORGHE
a fostei Mănăstiri Humor - monument înscris
în Lista patrimoniului mondial,
poziția 598 (1993); C.3.3.
cod LMI: 292 SV-II-a-A-05570
- RUINELE BISERICII HUMORUL VECII
cod LMI: 291 SV-II-M-A-05569
- ZONA PROTEJATĂ MĂNĂSTIREA HUMORULUI,
CF. PLANȘEI 5.2
- REGIMUL DE PROTECȚIE A
IMOBILELOR DIN ZONA PROTEJATĂ**
- MONUMENTE ISTORICE
- IMOBILE CUPRINZÂND CONSTRUCȚII CU
VALOARE MARE
- CONSERVARE OBLIGATORIE PRIN P.U.Z.
- PROPUNERE DE INCLUDERE ÎN LISTA
MONUMENTELOR ISTORICE, CATEGORIA
MONUMENT
- IMOBILE CUPRINZÂND CONSTRUCȚII CU
VALOARE MEDIE
- CONSERVARE OBLIGATORIE PRIN P.U.Z.
- IMOBILE CUPRINZÂND CONSTRUCȚII CU
VALOARE MICĂ SAU FĂRĂ VALOARE
- DESFIINȚARE POSIBILĂ
- IMOBILE NECERCETATE
- LIMITELE IMOBILELOR DIN ZONA PROTEJATĂ
MĂNĂSTIREA HUMORULUI
- TRASEUL ACTUAL AL DRUMURILOR
- CONSTRUCȚII ACTUALE
- TRASEUL ACTUAL AL APELOR CURGĂTOARE

NUMERE POSTALE COMUNICATE DE PRIMĂRIE PENTRU O
PARTE A IMOBILELOR: NUMERE ARBITRARE PROFUSE PRIN STUDIU

0 50 100 200 300
m

“PARTEA CEA MAI NOBILA A ROMANIEI ESTE AICI ÎN
BUCOVINA, SI ACEASTA
CALITATE SE CERE SA FIE VALORIFICATA SI REVARSA-
TA ASUPRA ÎNTREGULUI PAMANT ROMANESC”
(NICOLAE IORGA, CERNAUTI, 13IULIE 1924)

Aceasta brosură are ca scop atragerea atenției asupra transformărilor ce s-au produs și se produc în peisajul cultural din zona Bucovinei.

Din perspectiva unei dezvoltări inerente a turismului în zonă, se încearcă oferirea unui punct de vedere de specialitate interdisciplinar (arhitectural, peisagist - urbanistic, sociologic și etnografic) asupra înțelegerii acestui proces de transformare, în vederea căutării unei dezvoltări durabile. Analiza s-a desfășurat pe studiul de caz al comunei Mănăstirea Humorului, ce include trei sate: Mănăstirea Humorului, Poiana Micului și Plesa.

Brosura de sensibilizare, se adresează tuturor actorilor implicați în evoluția peisajului cultural: localnici, investitori, autorități locale și județene, arhitecți și constructori, etc.

Aceasta nu reprezintă un document reglementativ, ci mai degrabă oferă o analiză a locuirii tradiționale și a mutațiilor ei, sugerând propuneri de dezvoltare ce pleacă de la exemplele descoperite în teren.